

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

NINA MAVRI

Ljubljana 2010

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Specialna športna vzgoja
Elementarna športna vzgoja

**ANALIZA RAZLOGOV VKLJUČEVANJA
OTROK V TEČAJ ALPSKEGA SMUČANJA
NA TOLMINSKEM**

DIPLOMSKO DELO

MENTORICA:

izr. prof. dr. Mateja Videmšek

RECENZENT:

doc. dr. Blaž Lešnik

KONZULTANT:

izr. prof. dr. Jože Štihec

Avtorica dela:

NINA MAVRI

Ljubljana, 2010

ZAHVALA

Kot prvi bi se zahvalila mentorici dr. Mateji Videmšek, ki mi je s strokovnimi nasveti pomagala in svetovala tekom celotnega diplomskega dela, predvsem pa sem ji hvaležna za zelo hitro posredovanje povratnih informacij.

To delo pa ne bi nastalo brez pomoči moje družine, predvsem staršev, ki sta mi omogočila študij na tej fakulteti, mi stala ob strani tudi v najtežjih trenutkih, me spodbujala in verjela vame. Hvala za vse!

Zahvaljujem se tudi fantu Juretu, ki mi je s pozitivno energijo in spodbudo vračal voljo in pogum v trenutkih, ko sem sama že popolnoma obupala.

Hvala lektorici Nevenki Janež, ki je poskrbela, da je to diplomsko delo jezikovno brezhibno.

Hvala Nini in Meti, ki sta mi priskočili na pomoč, kadar koli sem ju potrebovala, in s katerima sem preživela marsikateri čudovit dan v nepozabnih študentskih letih.

Ključne besede: *alpsko smučanje, smučarski tečaj, interes, starši, otroci, Tolminska*

ANALIZA RAZLOGOV VKLJUČEVANJA OTROK V TEČAJ ALPSKEGA SMUČANJA NA TOLMINSKEM

Nina Mavri

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2009

Specialna športna vzgoja, Elementarna športna vzgoja

Število strani: 62 Število preglednic: 2 Število grafov: 16 Število virov: 27

Število prilog: 1

IZVLEČEK

Namen diplomskega dela je bil analizirati razloge in interes staršev za vključevanje otrok v tečaj alpskega smučanja na Tolminskem. S pomočjo anketnega vprašalnika, ki je vseboval 17 spremenljivk, smo anketirali 105 staršev, katerih otroci obiskujejo prvo triletje OŠ Franceta Bevka v Tolminu. Želeli smo ugotoviti, kako sta izobrazba staršev in mesečni dohodek povezana s pogostostjo udeležbe otrok na tečaju smučanja, zanimal pa nas je tudi splošen interes staršev za smučanje otrok na Tolminskem.

Pridobljene podatke smo obdelali s statističnim programom SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). Izračunali smo frekvence in kontingenčne tabele. Za izračun smo uporabili podprograma Frequencies in Crosstabs. Verjetnost povezave med spremenljivkami smo testirali s koeficientom kontingence. Statistično značilnost smo ugotavljali na ravni petodstotnega tveganja.

V raziskavi smo ugotovili, da se kar 66 % otrok še nikoli ni udeležilo smučarskega tečaja, 34 % pa je takih, ki so se ga vsaj enkrat že udeležili. Med temi prevladujejo tisti, ki so bili na tečaju enkrat (27 %). Ugotovili smo tudi, da med izobrazbo staršev in pogostostjo udeležbe njihovih otrok na tečaju smučanja ne obstaja statistično značilna povezava. Pri stopnji izobrazbe staršev pa prevladuje 4-letna srednja šola (42 %). Zanimala nas je tudi povezanost med mesečnimi dohodki staršev in pogostostjo udeležbe otrok na tečaju smučanja. Pri tem pa smo ugotovili, da statistično značilna povezava obstaja. Na tečaj so otroka vključili predvsem starši z mesečnimi dohodki od 1000 do 1500 EUR.

Key words: *alpine skiing, a ski course, interest, parents, children, Tolmin region*

THE ANALYSIS OF CHILDREN'S PARTICIPATION IN SKI COURSES IN TOLMIN REGION

Nina Mavri

University of Ljubljana, Faculty of Sports, 2009

Special Sports Education, Elementary Sports Education

Page number: 62 Table number: 2 Graph number: 16 Source number: 27

Enclosure number: 1

ABSTRACT

The purpose of my diploma work was to analyse the reasons and interests of parents whose children participate or not participate in ski courses. We surveyed 105 parents of children who are in the first triade of primary school. The survey had 17 variables. We wanted to find out how education and personal income affect the frequency of children's participation in ski courses in the region of Tolminska.

Data processing was done by the statistical programme SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). We figured out frequency and contingency tables. The sum was made by the programme Frequencies in Crosstabs. We tested the probability of the connection of variables with the ratio of the contingency. Statistical characteristic was surveyed out on a level of 5% risk.

It was surveyed that 66% of children had never participated in a ski course. 34% of children took a part in at least once. Children who attended it once prevail (27%). Parents' degree of education has no connection with the frequency of children's attendance at ski courses. There is no statistical connection between them. Parents mainly finished secondary education (42%). The second thing we were interested in was the connection between parents' personal income per month and the frequency of children's participation in the ski course. It was estimated that there is a statistical connection between them. Ski courses were attended mainly by children whose parents earn between 1000 € - 1500 € per month.

KAZALO

1 UVOD	7
2 PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA.....	9
2.1 ALPSKO SMUČANJE KOT SLOVENSKI NACIONALNI ŠPORT	9
2.2 DRUŽINA IN ŠPORT	11
2.3 POMEN ŠPORTNIH DEJAVNOSTI ZA OTROKE	14
2.4 RAZLOGI ZA VKLJUČEVANJE OTROK V ŠPORTNO VADBO	16
2.5 SMUČARSKI TEČAJI ALI ZIMOVANJA?.....	18
2.5.1 Smučarski tečaj	18
2.5.2 Zimovanje	21
2.6 ZGODOVINA SMUČANJA NA TOLMINSKEM	22
2.7 SMUČANJE NA TOLMINSKEM DANES	24
3 CILJI	27
4 HIPOTEZE.....	28
5 METODE DELA.....	29
5.1 Vzorec merjencev	29
5.2 Vzorec spremenljivk	29
5.3 Način zbiranja podatkov	29
5.4 Metode obdelave podatkov	29
6 REZULTATI	30
6.1 Rezultati analize vzorca po posameznih vprašanjih iz anketnega vprašalnika	30
6.2 Preverjanje postavljenih hipotez	48
7 RAZPRAVA	49
8 SKLEP	56
9 LITERATURA	58
10 PRILOGE.....	60

1 UVOD

Smučanje je prav gotovo ena najpomembnejših športno-rekreativnih dejavnosti v zimskem času. Priljubljenost smučanja pa z leti samo narašča. Nekako ne smemo spregledati dejstva, da so vsa slovenska smučišča predvsem ob vikendih množično obiskana. Za take konce tedna pa se odloča tudi vedno več družin, ki želijo, da se njihovi najmlajši člani naučijo tega »nacionalnega« športa.

S športno dejavnostjo, tudi s smučanjem, je potrebno otroka seznaniti že dovolj zgodaj, saj ima nedvomno izreden pomen za otrokov celostni razvoj. Otrokova pravica in potreba po gibanju morata biti zagotovljena tako v šolah kot tudi v prostem času in zunajšolskih dejavnostih. Prav tako jim mora biti gibanje omogočeno tudi takrat, ko temperature niso najbolj primerne in ko so športna igrišča pod snegom. Gibanje v naravi, na svežem zraku pa izdatno pripomore k ohranjanju in krepitvi zdravja (Pišot in Videmšek, 2004).

Zima je specifičen letni čas, s specifičnim okoljem, ki predstavlja otroku nekakšno spremembo. Kot taka je zelo prijetna in koristna popestritev. To je hkrati tudi način, kako otroci z radostjo, veseljem, sproščenostjo na nevsiljiv način vzljubijo novo vrsto gibanja in se s tem prilagodijo na nove življenjske razmere. Poleg številnih radosti, ki jih otrok doživlja na snegu, usvoji tudi specifičen način gibanja, ki pomembno vpliva na njegovo gibalno učinkovitost. Pomembne osnove bo tako pridobil v obdobju, ko je pripravljenost za aktivnost največja, možnost poškodb pa veliko manjša kot pri odraslem začetniku (Pišot in Videmšek, 2004).

Glavni dejavnik pri otrokovih smučarskih (ne)začetkih so prav gotovo starši, družina. Šport kot sestavina življenjskega sloga družine je izjemno koristen tako za otrokov telesni kot tudi duševni razvoj. Starši morajo biti otroku zgled, vzor, saj od njih prevzema navade, stališča in vrednote, zato je ukvarjanje s športom znotraj družine zelo pomembno za otrokovo nadaljnjo športno dejavnost in sprejemanje športa kot vrednote. V družinah, kjer gojijo športno dejavnost, so pri otrocih opaznejše sposobnosti, kot so vztrajnost, discipliniranost, natančnost, zaupanje vase, strpnost, potrpežljivost, zdrava tekmovalnost in spoznanje, da se je potrebno potruditi, če želimo doseči cilj (Videmšek, Strah in Stančević, 2001).

Tudi pri smučanju je potrebno prve korake začeti postopno in previdno. Predvsem je pomembno, da se otrok navduši za določeno dejavnost. Skupna vsem začetkom ukvarjanja s športom pri otrocih je igra. Igra je torej svobodna in ustvarjalna dejavnost, ki je vpletena v življenje vseh otrok ter tudi odraslih. Pomeni izziv in nove možnosti za spoznavanje samega sebe, drugih, čutenje, iskanje, primerjanje, tekmovanje, preizkušanje ... Skozi igro otroci postopoma spoznavajo smisel in

pomen upoštevanja pravil igre ter krepijo medsebojne odnose, kar je zelo pomembno za njihov celostni razvoj (Videmšek in Visinski, 2001).

Družine, ki se odpravijo na smučanje, imajo več možnosti, kako naučiti otroka smučanja. Eni si učenje vzamejo za zabavo in za koristno preživljanje prostega časa z otrokom, zato ga učijo kar sami. Drugi ga za nekaj uric prepustijo smučarskim učiteljem v šoli smučanja, spet tretji ga vpišejo kar na celotedenski smučarski tečaj. Prav slednji so v zadnjih letih najbolj pogosta oblika učenja smučanja. To so oblike dejavnosti, namenjene spoznavanju in utrjevanju določene športne zvrsti. Prav ta strnjena oblika in čas poučevanja ugodno vplivata na pridobivanje gibalnega znanja in navad v določeni športni zvrsti (Videmšek in Pišot, 2007).

Smučanje spada med najdražje športe nasploh. Prav to je eden od razlogov, zakaj v zadnjih letih smučanje izgublja množičnost predvsem med najmlajšimi. Druge razloge pa gre iskati še v prezaposlenosti staršev ter splošni nedostopnosti smučanja. Manjša lokalna smučišča izumirajo, snega v dolinah že nekaj let ni na pretek, večina šol in vrtcev se izogiba organiziranega poučevanja. Največ dela na tem področju opravijo smučarske šole, ki pa so predvsem komercialno usmerjene. Najbolj odgovorna za širjenje znanja smučanja med najmlajšimi so društva in klubi. Nekateri so v preteklih letih spremenili vlogo v družbi in sedaj delujejo le še kot podjetja, največ pa se jih je usmerilo izključno v tekmovalno smučanje. Tukaj pa ni posluha za množičnost, saj je namenjeno le ožjemu krogu otrok s premožnejšimi starši, ki lahko otrokom nudijo sredstva za drage treninge in opremo (Zupan, 2006).

Smučanje na Tolminskem ima prav gotovo bogato in dolgo zgodovino. Minilo je že več kot 60 let, odkar so v Tolminu ustanovili Smučarski klub Matajur. Le-ta je tudi sedaj gonilna sila smučarskega dogajanja na Tolminskem. Smučarsko središče v preteklosti je bilo smučišče Livek nad Kobaridom, kjer pa že več kot 10 let ni dovolj snega in smučišče tudi ne obratuje več. Prvi sestanki smučarskega kluba so bili leta 1967, od takrat do danes se je v klubu zamenjalo kar nekaj deset generacij tekmovalcev in tekmovalk. Po kar nekaj uspešnih sezonah, ko je bila klubska blagajna bolj polna, ko je bilo občutno več pokroviteljev ter druge finančne podpore, pa se je število aktivnih smučarjev v klubu zmanjšalo in se je zato klub usmeril v nekoliko manj profesionalna tekmovanja. Število tekmovanj se je zmanjšalo, njihova kakovost ni bila primerljiva s preteklimi. Prav tako so se treningi izvajali več v Sloveniji in manj v tujini, saj niti klub niti starši niso bili toliko finančno sposobni, kot se je od njih zahtevalo. V klubu so se začeli organizirati tudi razni tečaji za šolske otroke, v povojih pa so bili tudi tečaji za vrtce, ki pa niso bili uresničeni. Zaradi bogate smučarske zgodovine na Tolminskem je to delo pomembno z vidika bivših tekmovalcev, sedanjih učiteljev in trenerjev (Lipušček, 1997).

2 PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA

»Smučanje za otroke« je pojem, pod katerim razumemo zabavo na snegu, zimsko idilo, smeh in užitek. Vemo pa, da se lahko po snegu tudi gibljemo – ga gazimo, najlažje pa po njem drsimo. In prav tako naj bi prikazali učenje smučanja otroku – kot zabavo, užitek, šele čez nekaj časa pa kot učenje oz. kot »igro zavojev« (Pišot in Videmšek, 2004).

Zavedati se moramo, da se je vedno več družin prisiljenih odpovedati smučarskim užitkom, pa najsi gre za enodneven izlet ali za tedenske počitnice. Smučanje namreč zahteva veliko finančnih izdatkov, ki pa si jih predvsem družine z več otroki ne morejo privoščiti. Prav mesečni dohodki in izobrazba staršev močno vplivajo na obseg in kvaliteto družinske idile na snegu.

S pomočjo vprašalnika smo analizirali razloge staršev, ki so oz. niso vključili otroka v tečaj smučanja, njihovo izobrazbo in mesečne dohodke, njihovo znanje smučanja ter pričakovana znanja smučanja otrok. Dotaknili pa smo se tudi bivalnega okolja ter velikosti njihovih družin.

2.1 ALPSKO SMUČANJE KOT SLOVENSKI NACIONALNI ŠPORT

Slovenci smo lahko upravičeno ponosni na svojo smučarsko preteklost. Podobno kot drugje po svetu, ko se je šele z rojstvom telemarka na Norveškem in hitrostnih tekem v ameriških rudarskih naseljih v drugi polovici 19. stoletja izluščila tehnika smučanja, nam je Slovenec Janez Vajkard Valvasor zapustil leta 1689 v nemščini napisano knjigo Slava vojvodine Kranjske z opisi smučanja domačinov na Bloški planoti. To je vsekakor izjemen dokument prvega smučanja v srednji Evropi. Zanimivo je tudi dejstvo, da so bili bloški smučarji verjetno prvi krmarji v zavojih na svetu. Kasneje je najobsežnejšo raziskavo opravil etnograf dr. Boris Orel in jo objavil leta 1964 v knjigi Bloške smuči, kjer sklepa, da smučanje ni nastalo na Bloški planoti, temveč so Bločani vedenje o smučeh in njihovi uporabi prinesli s seboj med veliko selitvijo narodov v 6. stoletju. Zgodovinarji si še danes niso enotni o koreninah bloškega smučanja, strinjajo pa se, da smuči na Blokah spadajo med najpomembnejše predmete slovenske ljudske kulture (Guček, 2004).

Po letu 1888 se je po srednji Evropi iz Norveške razširila tehnika telemark. Smučarski krst pa za Evropo velja pohod Norvežana Fridtjofa Nansena s spremljevalci na smučeh prek Grenlandije. Še danes ni potrjeno, ali je v Sloveniji prvi uporabil telemark smuči Edmund Čibej, učitelj iz Dola nad Ajdovščino, ali morda Joseph Jarisch iz istega kraja, ter kdo je sploh prvi naročil smuči iz Norveške preko Dunaja (Guček, 2004).

Pomembno vlogo pri slovenskih smučarskih začetkih imajo tudi Pohorci. Ti so se prav tako od Norvežanov, ki so na mednarodni lovski razstavi pokazali smuči ter tudi praktično smučanje, seznanili z uporabo teh »lesenih deščic«. Tako je okoli leta 1890 večina gozdarjev na Zgornjem Štajerskem, pa tudi nekje po Kranjskem, uporabljala smuči. Opomniti velja, da se je pohorsko smučanje začelo že pred športnim smučanjem leta 1888, saj so se morali leta 1886 domačini pod okriljem avstro-ogrskih lastnikov, udeležiti smučarskih tečajev (Guček, 2004).

Kasneje se je smučanje razvijalo predvsem v samih tehnikah, ki pa so bile prav tako pomembne za slovensko smučanje. Prvi je bil Mathias Zdarsky, ki je dolge telemark smuči skrajšal, priredil kovinske vezi in leta 1896 svojo tehniko poimenoval Lilienfeldska tehnika. Uvedel je že plužno tehniko s plužnim zavojem, po lastnih izkušnjah pa je dodal še metodične postopke, kako se naučiti njegove tehnike. Na Tirolskem so prisegali na Arlberško tehniko, ki je vrhunec dosegla med letoma 1930 in 1936. Razvili so še plužni lok in plužno kristijanijo. Do take tehnike, kot jo poznamo danes, pa je minilo še kar nekaj časa in še veliko sprememb. Od vrtilne tehnike ter tehnike nasprotnega sukanja ramen, pa do tehnike s krožnim gibanjem kolen ter nenazadnje do paralelnega zavoja (Guček, 2004).

Tekmovalno smučarsko pot je Slovenija začela z odmevnejšimi rezultati. S tem mislimo predvsem na Bojana Križaja, Borisa Strela, Jureta Franka, Roka Petroviča, Matejo Svet in druge. Vse skupaj se je kasneje nadaljevalo z Juretom Koširjem, Mitjo Kuncem, Urško Hrovat in drugimi. Vzporedno s temi rezultati pa ne smemo pozabiti na razvoj šole smučanja. Za enega od utemeljiteljev šole smučanja na Slovenskem velja Rudolf Badjura, ki je že leta 1914 vodil prve smučarske tečaje, leta 1924 pa je njegova knjiga »Smučar« pomenila prelomnico v slovenskem učenju smučanja. V njej je prvi pri nas sistematično obdelal in opisal tehniko takratnega smučanja (Lešnik in Žvan, 2007). Prav gotovo je vsa ta bogata zgodovina eden od razlogov, da je smučanje v Sloveniji danes eden bolj priljubljenih športov in načinov preživljanja prostega časa na snegu (Žvan in Lešnik, 2004). Zavedati pa se moramo, da ima Slovenija danes zelo uspešno šolo smučanja, ki je med vodilnimi v svetu. Že v preteklosti je temeljila na izboru mladih začetnikov, kar je bilo izhodišče modela Slovenske šole alpskega smučanja. Kot maloštevilen narod skoraj nismo imeli izbire, kot da so strokovnjaki v vsakem slehernem začetniku videli potencialnega tekmovalca. V obdobju od 1975 do 1985 je Slovenija predstavljala vzorčni model uspešnega začetnega izbora ter sprotnega selekcioniranja mladih v alpsko smučanje. Vse skupaj pa je temeljilo na množici alpskih smučarskih šol, ki so nastajale in delovale že skoraj v vsaki urbani sredini. Tako gibanje pa je imelo za posledico na desettisoče otrok, ki so se usmerili v ta šport, in stotisoče staršev, ki so jih podpirali in vzpodbujali k dobrim dosežkom (Lešnik in Žvan, 2007).

2.2 DRUŽINA IN ŠPORT

Družina je nemalokrat v sociološkem smislu definirana kot primarna družbena skupina. Glavni člen družine pa je otrok. Le-ta je tako pomembna entiteta družine (tudi če je posvojen), da se sam pojem družina ohrani tudi, če enega od staršev ni. (Doupona Topič in Petrović, 2007). Prav v krogu družine pa otrok pridobiva prve gibalne izkušnje (Tušak, Marinšek in Tušak, 2003).

Eden od pomembnih sredstev razvoja otrok je tudi šport v družini. Le-ta močno vpliva na razvoj osebnosti otrok, njihovih sposobnosti in lastnosti, sočasno pa je pomemben kompenzacijski dejavnik negativnih trendov in vplivov okolja na vzgojo otroka in hkrati na celotno podobo družine. Nekateri teoretiki pa so tudi mnenja, da športna dejavnost družine nima le socialne kompenzacijske vloge, temveč naj bi bila tudi pomemben dejavnik preoblikovanja sprevrženih miselnih vzorcev in življenjskega sloga mnogih sodobnih družin. Pomembnost športa v družini se je dolgo časa zanemarjala, sedaj pa se vedno več staršev zaveda, da je prav šport lahko pomemben dejavnik vzgoje mladih, da jih vodi mimo negativnih vplivov okolja ter posledično mimo vedenjskih težav. Vse bolj je v model življenja sodobnih družin vpeljan šport kot pomemben element kakovosti življenja (Doupona Topič in Petrović, 2007).

Šport ima močan vpliv kot eden od dejavnikov vzgoje. Avtorja Doupona Topič in Petrović (2007) omenjata podmene pomembnosti pravilne športne vzgoje v družini v sledečem:

- Dejstvo je, da je mladost (do 18. leta) odločilna za oblikovanje podobe odrasle osebnosti. Obstaja pa del te podobe, ki jo je možno oblikovati le s takimi sredstvi, kot jih uporablja šport, torej s specifičnimi gibalnimi dejavnostmi.
- Premajhne prisotnosti specifičnih gibalnih dejavnosti ali pa celo popolne odsotnosti v vzgoji otroka ni mogoče v celoti nadomestiti. Otroci oz. mladina postajajo z leti manj dojemljivi za gibalne sposobnosti.
- Šport vpliva na otrokovo psihično, socialno in fizično naravo. Prav tako vpliva na mišljenje, čustvovanje in odnose v družini.
- Vzgojni potencial športa se izraža predvsem v vedenjski samokontroli, moralnem, etičnem in estetskem presojanju.
- Posebna vrednost športa v družini je v dejstvu, da tudi šport izhaja iz fenomena igre in je zato posledično element kakovosti življenja.

- Zaradi dejstva, da imajo otroci praviloma radi šport, je le-ta lahko ob primernem sodelovanju vseh družinskih članov pomemben dejavnik povezanosti družine in njenih članov.

Vse zgoraj naštetu očitno prikazuje, da je potrebno športu kot (so)oblikovalcu življenjskega stila družine posvetiti veliko večjo pozornost kot doslej. S tem mislimo tako na ozaveščanje družin kot na vlogo vladnih in nevladnih institucij pri ustvarjanju pogojev za »šport družine«. Velik problem je namreč ta, da starši nimajo niti znanja, niti možnosti, da bi do takega znanja prišli. Zelo malo je literature, še manj pa različnih oblik izobraževanja staršev za to dejavnost. Nekoliko bolj spodbudni so rezultati nekaterih raziskav, ki kažejo, da se starši zavedajo določenih problemov, ki jih bomo predstavili v naslednjih dejstvih (Doupona Topič in Petrović, 2007).

- Več kot 50 % družin se kot celota (torej vsi skupaj) v Sloveniji s športno dejavnostjo sploh ne ukvarja (podatek je približen zaključek longitudinalne študije Športnorekreativna dejavnost Slovencev - zadnji podatki iz leta 1989).
- Energijski motorični potenciali odraslih občanov v Sloveniji so tako zaostali, da so celo nekateri 21-letni (potencialni) očetje in matere pod motorično ravno 9- do 12-letnih dečkov in deklic. Primerjalne analize kažejo, da otroci približno pri sedmih letih starosti presežejo energijsko motorično vrednost svojih staršev. Nižja raven motoričnih sposobnosti in skromna športna znanja staršev celo mladim družinam onemogočajo skupno športno dejavnost družine. Otroci namreč lahko zelo hitro in kritično ocenijo, kje so starše prehiteli.
- Neustrezna športna dejavnost družine se najbolj kaže v padcu motoričnih sposobnosti otrok v času letnih dopustov staršev in sočasno šolskih počitnic otrok. Ena od raziskav je namreč pokazala, da so otroci jeseni ob začetku šolskega leta telesno slabše pripravljene kot ob koncu, kar pomeni, da njihove poletne počitnice niti približno niso aktivne (Videmšek in Pišot, 2007).
- Predvsem matere so tiste, ki se zavzemajo za športno dejavnost otrok in družine, medtem ko se očetje raje ukvarjajo s športno rekreacijo s prijatelji in znanci.
- Zelo zgovoren je tudi podatek (mednarodna raziskava, ki smo jo del opravili tudi pri nas), da so očetje in matere kot »spodbujevalci« za športno dejavnost otrok rangirani nižje kot prijatelji, televizija, učitelji športne vzgoje ...
- Za razliko tujine ima večina šol pri nas ob vikendih praviloma zaprte športne objekte. Tako možnosti za uresničevanje projekta otroci – starši – šola, ki bi vključeval športno dejavnost družin, nimamo. Prav krajevna skupnost je izredno pomembna za socialno varnost otrok.

V povezavi z družino in športom je bilo izvedenih kar nekaj raziskav. Predvsem se pojavlja vprašanje, zakaj starši otroka sploh spodbujajo k športu. Na to vprašanje je skušal v svoji raziskavi odgovoriti Duncan (1997, v Tušak idr., 2003). Opravil je na skupino usmerjene intervjuje z vrhunskimi športniki, trenerji in starši. Ti so našli veliko prednosti ukvarjanja s športom. Pravijo, da se s športom vključujejo v timsko delo, šport jih mentalno stimulira, pomaga jim, da se znebijo agresivnosti zaradi pritiskov v šoli, družijo se z drugimi, se zabavajo, vadijo, kar je dobro za zdravje, veliko časa so v naravi, izgrajujejo samozavest, pomembno za dober fizični razvoj, naučijo se discipline in dobrih navad ter se izognejo slabim, naučijo se organizirati svoj čas pri usklajevanju domačih nalog, športa in drugih aktivnosti, med počitnicami so zaposleni, naučijo se tekmovati, kar jim je v pomoč v nadaljnjem življenju in karieri. Hkrati pa poudarjajo, naj njihova preteklost in njihova (ne)aktivnost ukvarjanja s športom ne bi bila ključnega pomena pri intenzivnejšem spodbujanju k ukvarjanju s športom. Naj bi se pa tudi poznale razlike med navedenimi razlogi med samima staršema. Očetje navajajo bolj tekmovalne razloge (razburjenje na tekmi, doseganje zmage), medtem ko matere navajajo širši spekter razlogov (napredovanje pri osvajanju veščin, vzdrževanje dobre telesne kondicije, pridobivanje moštvenga duha in občutka pomembnosti).

Poleg vsega že naštetega pa je najbolj koristen in pomemben zgled staršev, ki ga dajejo svojim otrokom. Veliko bolj kot le nasveti, kako je športna aktivnost pomembna in kako škodljivo je neskončno igranje računalniških igrvic ali posedanje pred televizorjem. Otroci postopoma prevzamejo od staršev različne navade. Mnogim staršem pa je tudi lažje nadzirati otroka, ki mirno gleda televizijo, kot če se aktivno giblje na zunanjem igrišču (Videmšek in Pišot, 2007). Prav o tem je bila v Ameriki narejena raziskava, ki govori o pozitivnem vplivu športno aktivnih staršev na njihove otroke. Otroci športno aktivnih mater so 2-krat bolj aktivni od tistih otrok, ki imajo športno neaktivne matere. Vpliv očetov pa je še večji – otroci športno aktivnih očetov so kar 3,5-krat bolj aktivni od otrok, ki imajo športno neaktivne očete. Tisti, ki pa imajo oba starša aktivna, so daleč najbolj aktivni, kar 6-krat bolj od otrok s športno neaktivnimi starši (Kalish, 2000, v Videmšek in Pišot, 2007).

Videmškova (2007) navaja dejavnike, ki so pomembni za izboljšanje zdravja in telesne pripravljenosti celotne družine:

- starši naj svojim otrokom posredujejo pozitivna verbalna in neverbalna sporočila o zdravem načinu življenja,
- starši naj bodo tudi sami ustrezno telesno pripravljene,
- starši naj imajo aktiven interes za športne dejavnosti svojega otroka ter naj čim več dejavnosti izvajajo skupaj z otrokom in jih takoj navajajo na spoštovanje do aktivnega in zdravega načina življenja.

2.3 POMEN ŠPORTNIH DEJAVNOSTI ZA OTROKE

»Potreba po gibanju je otrokova primarna potreba in ko obvladuje svoje telo, občuti veselje, ugodje, varnost, pridobi občutek samozaupanja in samozavesti« (Videmšek in Visinski, 2001, str. 13).

Otroška telesna dejavnost se začne že zelo zgodaj. Z različnimi dejavnostmi pri nekaj letih razvija v zaprtem prostoru in na prostem gibalne in funkcionalne sposobnosti ter postopno spoznava in usvaja osnovne prvine različnih športnih zvrsti. Srečuje se z dejavnostmi, ki od njega zahtevajo, da se zaveda tudi drugih otrok, odraslih, da z njimi deli prostor, stvari, da z njimi sodeluje. Kadar pa se igra sam, postaja ustvarjalen. Takrat išče svoje načine in poti za rešitev različnih gibalnih nalog, z lastno domišljijo odgovarja na nove izzive ter izraža svoja čustva in občutja (Videmšek in Pišot, 2007).

Večina otrok je v začetku dobro pripravljenih in telesno dejavnih. Vsi poznamo otroke, ki se ob vsaki priložnosti podijo, tečejo, skačejo in plezajo. Ko pa postanejo starejši in odraščajo, se pričnejo srečevati z ovirami, ki jim omejujejo športno dejavnost. Za to je lahko več razlogov:

- naraščajoče zahteve v šoli,
- občutek nekaterih otrok, da niso uspešni pri športu,
- zaskrbljenost staršev za varnost, kar preprečuje, da bi se otroci prosto potepali po okolici.

Kljub tem oviram pa lahko otrokom priljubimo telesne dejavnosti že v najbolj rosnih letih, saj bodo takšen odnos, če jih bomo na pravilen način spodbujali, ohranili vse življenje (Gavin, Dowshen in Izenberg, 2007).

Otroci imajo veliko koristi od telesnih dejavnosti. Otrok, ki je dejaven:

- bo imel močnejše mišice, vključno s srčno, ki bo z vsakim utripom črpala več krvi in bo tako vsem celicam po telesu učinkoviteje posredovala kisik,
- bo imel močnejše kosti in sklepe,
- ne bo imel težav s prekomerno telesno težo, saj gibanje pomaga nadzorovati maščobe,
- bo zmanjšal tveganje za sladkorno bolezen,
- bo znižal krvni tlak in raven holesterola v krvi,
- bo imel boljši odnos do življenja (Gavin idr., 2007).

Naloga staršev je, da otrokom pomagajo odkriti dejavnosti ali športe, v katerih bi najbolj uživali, ter jim nato pomagajo najti načine, na katere se lahko v njih

udejstvujejo. To pa je včasih težavno, kar je pokazala tudi nedavna študija. V anketi so starši otrok, starih od devet do trinajst let, navedli naslednje ovire, zaradi katerih otroci niso dobro telesno pripravljeni:

- stroški,
- prevoz,
- pomanjkanje časa pri starših,
- pomanjkanje priložnosti v soseščini,
- pomanjkljiva varnost v soseščini.

Najpomembnejše pa je, da se morajo starši zavedati, da gibalna dejavnost ni nujno del organiziranega športa ali programa ter da to naučijo tudi svoje otroke (Gavin idr., 2007).

Nedavna raziskava, ki so jo izvedli v Veliki Britaniji, kjer so anketirali 3800 otrok, je podala zanimive rezultate. 77 % otrok je odgovorilo, da so v prejšnjem tednu sodelovali pri kakšni gibalni dejavnosti, povezani s prostim igranjem, le 39 % pa jih je sodelovalo pri organiziranih gibalnih dejavnostih, npr. skupinski športi (Gavin idr., 2007).

Največja nevarnost današnjega časa je moderna tehnologija, ki otroka odvrta od športne aktivnosti. Da bi spodbudili telesno udejstvovanje, bi morali omejiti čas, ki ga otrok preživlja pred zasloni – televizija, računalnik. Povprečen šolski otrok namreč preživi 11,4 ure na teden pri gledanju televizije, kaset in DVD-jev, še štiri ure in pol pa pri igranju računalniških igranic. Če temu dodamo še čas, ki ga porabijo za učenje in branje, to znese kar precej časa, ko niso telesno aktivni (Gavin idr., 2007).

Šolarji morajo biti dejavni vsak dan, ne glede na to kaj jim je všeč. To pomeni vsaj 30 minut telesne dejavnosti, skupaj s 15-minutno napornejšo dejavnostjo. To je lahko čas, ki ga preživijo pri šolski telovadbi ali med odmorom, ko se ukvarjajo z organiziranim skupinskim ali posamičnim športom ali se na prostem igrajo s prijatelji. Šolarji bi morali dodatnih 60 minut ali več na dan sodelovati tudi v drugih dejavnostih in igrah, primernih za njihovo starost (Gavin idr., 2007).

Če šolarji ne zadostijo dnevnim potrebam s športno aktivnostjo, se hitro lahko zgodi, da se njihova telesna teža veča, s tem pa je v nevarnosti tudi njihovo zdravje. Od leta 1980 se je namreč v Veliki Britaniji število otrok, ki so prekomerno težki, povečalo za trikrat. Že vsak tretji otrok je prekomerno težak in devet odstotkov otrok, starih od dve do štiri leta, ter šestnajst odstotkov otrok, starih od šest do petnajst let, je debelih. Na te otroke lahko zelo pozitivno vplivajo starši, ki jih usmerjajo v pravo smer glede prehrane in telesne dejavnosti. Zanemarjanje otrokovih težav s težo lahko močno poveča tveganje za resne zdravstvene težave, kot so visok krvni tlak ter sladkorna bolezen (Gavin idr., 2007).

2.4 RAZLOGI ZA VKLJUČEVANJE OTROK V ŠPORTNO VADBO

Večina otrok je prilagodljivih in v gibanju uživa. Z veseljem se vključuje v spontane in vodene športne aktivnosti, če jim starši to omogočijo in jih pri tem tudi spodbujajo (Čebokli, Videmšek in Karpljuk, 2009).

Raziskava Kropcejeve in Videmškove (2003), ki sta proučevali športno dejavnost štiri- do šestletnih otrok v ljubljanskem okrožju, je pokazala, da se polovica otrok pri tej starosti še ne ukvarja z nobeno aktivnostjo. Z organizirano športno vadbo se ukvarja približno četrtnina otrok v tej starosti. Ugotovili sta tudi, da so otroci tistih družin, ki preživljajo počitnice predvsem pasivno, tudi drugače športno manj aktivni.

Vedno več staršev se zaveda, da igrata šport in športna vadba pomembno vlogo v življenju njihovega otroka. Prav zato obstaja vedno več društev, agencij, organizacij, ki se ukvarjajo s telovadbo najmlajših, ki jih spodbujajo pri njihovih prvih športnih korakih in jih hkrati naučijo življenja s športom in gibanjem. Da pa bi vadbo in organizacijo le-teh še izboljšali in jo še približali otrokom, obstaja kar nekaj raziskav o razlogih, ki jih starši navedejo ob vključitvi otroka v športno vadbo ter o pripombah in možnih izboljšavah.

V mnenjski raziskavi Dnevnikovega anketnega studia (2005) je sodelovalo 262 naključno izbranih otrok in mladostnikov v starosti od deset pa do dvajset let. Zanimalo jih je, kakšno vlogo ima šport v njihovem življenju. Na vprašanje, kaj poleg šole še počnejo, je kar 40,5 % vprašanih odgovorilo, da trenirajo v klubu, ki deluje zunaj šole. Ta številka je na prvi pogled visoka, sploh če jo primerjamo z drugimi aktivnostmi – 16,4 % obiskuje verouk, 14,9 % obiskuje šolske krožke, 13,7 % hodi v glasbeno šolo, nato pa nekaj deleža predstavljajo še obiski jezikovnih šol ter plesne ali baletne šole. Kljub vsemu pa je zaskrbljujoč podatek, da kar 20,2 % otrok in mladostnikov poleg šole ne počne ničesar. Vendar ne smemo trditi, da ta skupina nima nikakršnih posebnih interesov, to je le splet okoliščin, saj bi vsak peti te skupine rad hodil v glasbeno šolo in kar polovica bi se aktivno ukvarjala s športom (Anketni studio Dnevnik, 2005, v Šimenc, 2005).

Miklič (2008) je v diplomskem delu analiziral programe ABC športa, udeležbo v programih in splošno zadovoljstvo otrok in staršev s takimi programi. Od 356 vprašanih, jih kar 250 (70 %) obiskuje telovadbo, le približno 12 % jih obiskuje rolanje in plavanje ter le okrog 6 % smučanje. Pri splošnem zadovoljstvu je starše najbolj zadovoljil napredek v gibalnih sposobnostih otrok, temu sledi zadovoljstvo samega otroka ter strokovna usposobljenost in delo vadiateljev. To so glavni trije razlogi, zakaj starši vključujejo otroke v programe ABC športa in kaj jim je pri tem pomembno.

Da pa bi še bolj razčlenili tipične razloge vključevanja v različne športne vadbe, nam bo v pomoč raziskava Čeboklijeve (2006), ki je analizirala prav omenjene razloge. Glavni razlog staršev je bil, da lahko otrok na tak način razvija gibalne sposobnosti. To lahko primerjamo z razlogi iz raziskave ABC športa in vidimo, da je glavni razlog pri obeh enak, torej smo lahko zadovoljni, kako starši razmišljajo in kaj si za otroka želijo. Visoko ocenjeni razlogi v raziskavi Čeboklijeve so tudi, da tako otrok spozna več različnih športih zvrsti, da koristno preživi prosti čas, spozna in sklepa nova prijateljstva ter potroši odvečno energijo. Manj staršev pa se je odločilo, da s tem otrok postane dober športnik ter da imajo tako starši nekaj časa zase.

V nadaljevanju raziskave je avtorico zanimalo, kaj je staršem na športni vadbi najbolj všeč. Prevladoval je odgovor, da na športni vadbi otrok spozna vrstnike in z njimi aktivno sodeluje. To je vsekakor zelo pomembno, saj si otrok na tak način širi krog prijateljev, uči se sodelovanja, medsebojne pomoči, zdrave tekmovalnosti itd. Na vprašanje o mnenju staršev o vplivu gibalnih dejavnosti na otroka je bila večina staršev mnenja, da gibalne dejavnosti pozitivno vplivajo na otrokove osebne lastnosti, prav tako pa jih je bilo veliko mnenja, da gibalne dejavnosti vplivajo na otrokov telesni razvoj. Nekoliko zaskrbljujoč pa je podatek, da je bilo še vedno kar nekaj staršev premalo ozaveščenih, kako pomembne so gibalne dejavnosti za otrokov socialni, emocionalni ter motorični razvoj (Čebokli, 2006).

Časovna stiska, v kateri se nahaja veliko staršev, je najverjetneje glavni vzrok, da je še vedno premalo predvsem predšolskih otrok vključenih v organizirano in vodeno športno vadbo. Pri nekaterih starših prevladuje mnenje, da je za zadovoljitev dnevne otrokove potrebe po gibanju dovolj poskrbljeno v vrtcu oziroma kasneje v šoli, nekateri starši pa ne želijo svojih otrok še dodatno obremeniti in jim želijo nuditi brezskrbno otroštvo do vstopa v šolo, ko se otrokove obveznosti občutno povečajo. Ne smemo pa pozabiti, da je prav predšolski čas najprimernejši za učenje novih motoričnih znanj (Čebokli idr., 2009).

2.5 SMUČARSKI TEČAJI ALI ZIMOVANJA?

Tako kot je plavanje način gibanja v vodi, je smučanje specifični način gibanja po snegu. Poleg številnih drugih radosti, ki jih otrok doživlja in spoznava na snegu, osvoji tudi specifičen način gibanja, ki predstavlja pomemben del njegove motorične učinkovitosti (Pišot in Videmšek, 2004).

Pred začetkom učenja smučanja se nam poraja vprašanje, kdaj je najprimernejša starost za prve korake na snegu. V splošnem velja, da lahko začnemo otroka učiti smučati že med tretjim in četrtem letom, če pa želimo, da bo usvajanje določenih znanj na snegu potekalo hitreje, kot bi sicer, lahko ogromno storimo že prej. (Pišot in Videmšek, 2004). Že pri dveh letih lahko otrok stoji na smučeh ter skuša na njih napraviti prve korake. Ko dopolni tri leta, se je že sposoben spustiti po blagi naklonini, medtem ko štiriletni otrok poskuša izpeljati že prve preproste zavoje (Videmšek in Pišot, 2007).

2.5.1 Smučarski tečaj

Tečaji so oblike dejavnosti, namenjene spoznavanju in utrjevanju določene športne zvrsti, v našem primeru smučanja. Le-ti povečini trajajo pet dni, najpogosteje med šolskimi počitnicami (december, februar). Za tečaje velja, da strjena oblika poučevanja pozitivno vpliva na pridobivanje gibalnega znanja in navad ter so hkrati zelo pomembni z vidika usvajanja različnih športnih zvrsti (Gregorčič, 2002). Zelo priporočljivo je, da tečaj vodi športni pedagog, ki ima poglobljena znanja z vidika elementarne športne vzgoje. Dogaja se namreč, da tečaje vodi strokovni kader, ki ima pomanjkljivo pedagoško znanje (Videmšek in Pišot, 2007).

Razlogov za udeležbo otrok na smučarskem tečaju je lahko več. Najpomembnejši pri tem je otrokov lastni interes, na drugi strani pa je to lahko le želja staršev oz. skrbnikov. Najboljši rezultati so seveda, če je interes obojestranski (Rodošek, 2004, v Dobida, 2005).

Za smučarske tečaje je značilno, da se otroci vsakodnevno vozijo na smučišče in nato domov. Prevoz je navadno skrb organizatorja in hkrati strošek staršev. Otroci so na smučišču v celodnevni oskrbi smučarskih učiteljev, ki so za učenje otrok usposobljeni. Povečini je najprimernejša starost za vključitev otroka v tečaj štiri do pet let, vendar je pomembno, da se mu vsebine posredujejo preko igre (Videmšek in Pišot, 2007).

Delo učitelja, ki poučuje najmlajše na zimovanjih ali na 5-dnevnem smučarskem tečaju, se navadno konča na stopnji, ko se otroci brez strahu spustijo po smučišču, se pravočasno ustavijo, jim uspe samostojno uporabiti vlečnico ter ko jim uspe ritmično navezovati zavoje v klinastem ali paralelnem položaju. To so prvi koraki na snegu, ki od učitelja smučanja poleg poznavanja teorije in znanja smučanja zahtevajo tudi poznavanje specialne pedagogike ter precejšnjo mero iznajdljivosti, izkušenj in sposobnosti prilagajanja učnih vsebin vremenskim dejavnikom, sposobnostim otrok in predvsem dobre volje (Pust, Lešnik in Dolenc, 2004).

Učitelj smučanja mora biti za tečajnike vzor in da bo njegovo delo potekalo kar se da uspešno, kvalitetno in predvsem varno, mora upoštevati didaktična načela, tako pri izbiri terena kot tudi pri vsebini vadbe. Načelo varnosti, nazornosti, primernosti, postopnosti, praktične uporabnosti, racionalizacije in ekonomičnosti so tisti del procesa učenja, ki v marsikaterem pogledu pripomore h kvalitetni organizaciji in izvedbi procesa učenja smučanja (Lešnik in Žvan, 2007).

Učenje smučanja in ostalih športnih zvrsti navadno poteka v štirih fazah motoričnega učenja (Petrović idr., 1983; Pistotnik, 2004, v Lešnik in Žvan, 2007).

1. faza: Generalizacija – tu se ustvarijo prvi vtisi in osnovni pogoji za nadaljnje izvajanje določene nove smučarske storitve. Prvi poskusi smučanja so neracionalni, polni odvečnih gibov, z nepotrebnim povečanim mišičnim tonusom (zaradi iradiacije – razpršenosti informacij in žarčenja na sosednje centre centralnega živčnega sistema).

2. faza: Diferenciacija – v tej fazi se izrazito izboljša koordinacija gibov. V gibanje so vključene že tiste mišične skupine, ki so za neko izvedbo nujne, izključene so pa tiste, ki so nepotrebne. Za to fazo je značilna koncentracija, ko učenec že loči ustrezne gibe od neustreznih, zaveda pa se tudi svojih napak, zato je glavni namen te faze čim več ponovitev.

3. faza: Avtomatizacija – tukaj pride do popolne koordinacije gibov. Le-ti postanejo skladni, ekonomični in natančni. Odpravljamo lahko tudi najmanjše pomanjkljivosti in se že poslužujemo vadbe v oteženih okoliščinah.

4. faza: Modifikacija – proces gibalnega učenja pa ni nikoli zaključen, saj že osvojene programe gibanja prilagajamo in dopolnjujemo glede na pogoje smučanja, lasten interes, zahteve drugih (trener). V tej fazi torej začnemo osvojeno znanje prilagajati svojim sposobnostim in značilnostim.

Smučarski tečaji so nedvomno zelo pomembni z vidika usvajanja znanja smučanja, vendar se moramo zavedati, da jih nikakor ne moremo primerjati z večdnevnimi

dejavnostmi (zimovanja, tabori ...), kjer poleg posredovanja športnih znanj vplivamo tudi na otrokovo celovito osebnost (Videmšek in Pišot, 2007). Tečajna oblika je nedvomno cenejša od zimovanja, vendar pa je vsebinsko revnejša in manj učinkovita. Tukaj gre predvsem za učenje smučanja (Pišot in Videmšek, 2004).

Eden od dejavnikov uspeha izvedbe smučarskih tečajev je vsekakor počutje in vzdušje v skupini. Formiranje homogenih skupin glede na predznanje in sposobnosti posameznika mora predstavljati tudi kompromis ciljev skupine in vadečega. Pogosto se dogaja, da je sestava homogenih skupin nemogoča. V teh primerih uporabimo organizacijo v obliki individualnega dela znotraj skupine (delo v parih, trojkah ...). Ena od možnosti je tudi prehajanje v boljše-slabšo skupino, kjer je potrebno upoštevati, da lahko vsaka menjava skupine otroku predstavlja tudi stres (ponovno vzpostavljanje stikov, afirmiranje znotraj nove skupine ...) (Rodošek, 2004, v Dobida, 2005).

Ko so otroci na tečaju razdeljeni v skupine, tako lahko posnemajo drug drugega, prihajajo do novih spoznanj o sebi in drugih, se potrjujejo in si ustvarjajo čustven odnos do skupine ter svojih dejanj. Otroci sodelujejo med seboj, prilagajajo svoje znanje ciljem skupine in spoštujejo pravila, ki veljajo za skupino in so vsekakor bolj motivirani, kot če bi se učili sami oz. s starši (Gregorčič, 2002).

Velikost skupin pogojuje veliko število dejavnikov, ki se razlikujejo glede na dane pogoje za organizacijo tečajev smučanja. Ob dejstvu, da mora biti učenje smučanja najmlajših v tesni povezavi z igro in zabavo, pa je potrebno poudariti, da je kvaliteta dela lahko na ustrezno visokem nivoju le, če je število začetnikov v skupini med 4 in 5. Število vadečih, ki že obvladajo najosnovnejše oblike drsenja, je lahko tudi do 7. V tem primeru že prihajamo na način krožne vadbe, ki omogoča veliko frekvenco in intenzivnost vadbe. To je hkrati tudi pot do uresničitve temeljnega načela učenja smučanja, da se smučanja naučimo le s smučanjem (Rodošek, 2004, v Dobida, 2005).

Časovna razdelitev obsega dela za različne kategorije učencev (3 leta, 4 leta ...); na osnovi znanstveno potrjenih teorij je priporočljivo, da lahko otroci starosti 3-4 leta aktivno delajo ter sodelujejo na snegu 45–60 minut dnevno, otroci starosti 5–6 let 60–90 minut dnevno ter otroci starosti 7–9 let pa 90–120 minut dnevno v zaporedju petih dni. Če je obseg tečaja daljši, se lahko zgodi, da tečajnikom zaradi zasičenosti strmo pade koncentracija, hitreje pa se stopnjuje utrujenost. Le-ta pa predstavlja povečano možnost poškodb in s tem negativne izkušnje posameznika ter njegovega odnosa do smučanja (Rodošek, 2004, v Dobida, 2005).

2.5.2 Zimovanje

Večdnevno bivanje v naravi (zimovanje, letovanje ...) je poseben način življenja otrok v naravi, ki postaja vedno bolj priljubljena organizacijska oblika dejavnosti za predšolske in šolske otroke (kasneje bolj poznano kot šola v naravi) (Videmšek in Pišot, 2007).

Otroci odidejo brez spremstva staršev za nekaj dni v zimskošportni kraj, kjer se seznanijo z zimskošportnimi aktivnostmi. Krepijo si zdravje, razvijajo gibalne in funkcionalne sposobnosti ter tudi spoznavne, čustvene, socialne sposobnosti in lastnosti. Poglavitni cilj zimovanja pa je vračanje k naravi. Otroke seznanimo z lepoto in vrednostjo narave ter naravovarstvenim ravnanjem, kar pa lahko dosežemo samo z bivanjem v naravnem okolju (Pišot in Videmšek, 2004).

Nikakor ne smemo oditi na zimovanje samo zaradi smučanja. Smučarske vsebine ne smejo biti edina oz. celodnevna zaposlitev otrok, ampak le integracijsko jedro, okoli katerega se prepletajo druge vsebine. Dejavnosti zimovanja naj bodo sproščene, temeljijo naj predvsem na igri. Ne smejo nas zmotiti pričakovanja staršev, ki velikokrat mislijo, da bo njihov otrok znal smučati, ko se bo vrnil z zimovanja. To nas ne sme zmeti, da bi otroke za vsako ceno silili na smuči (Pišot in Videmšek, 2004).

Vsebina programa zimovanja naj poleg športnega dela (smučanja) zajema tudi družabni in vzgojni del. Program naj bo prilagojen potrebam, interesom in sposobnostim otrok, da lahko optimalno prispeva k njihovem razvoju in zdravju ter da vsi otroci med vadbo uživajo (Videmšek in Pišot, 2007).

Primarni športni zvrsti sta na zimovanju glede na izbiro alpsko smučanje ali tek na smučeh. Obe disciplini sta tudi vključeni v športni program Zlati sonček. Ta program je za otroke v vrtcu sestavljen iz programa A, v 1. razredu devetletne osnovne šole pa iz programa B. Ko otroci izpolnijo vse naloge iz programa A, dobijo malo modro medaljo, ko pa izpolnijo vse naloge iz programa B, veliko modro medaljo. Zaradi motivacije dobijo medaljo vsi otroci, ki so vključeni v vadbo vseh petih nalog (Pišot in Videmšek, 2004).

Naloga SMUČANJE v programu A

Alpsko smučanje

Otrok se na smučeh samostojno stopničasto vzpne na kup snega, ki je visok vsaj en meter (dolžina naklonine 3 do 4 metre). Nato se spusti po hribu navzdol, pri čemer ne sme pasti. Naloga se izvaja brez smučarskih palic.

Naloga SMUČANJE v programu B

Alpsko smučanje

Na blagi strmini otrok v slalomu presmuča vpadnico, ki je sestavljena iz šestih količkov. Razdalja med količki je 3 do 5 metrov (odvisno od nagiba terena). Vpadnica mora biti postavljena tako, da omogoča tekoče zavijanje. Otrok mora uspešno presmučati postavljeno progo v poljubni tehniki (klinasti zavoj, osnovni zavoj, paralelna tehnika).

V primerjavi s tečajem ima zimovanje torej širši spekter ciljev in smotrov. Ker gre pri zimovanju za večdnevno odsotnost od staršev, je priporočljivo, da je otrok star vsaj pet let. Raziskava o zimovanju in njegovem vplivu na otroka ter pomenu smučanja v tem času je pokazala, da ima zimovanje pomembno vlogo za učenje smučanja mlajših otrok in za njihov razvoj. Prav tako je bil viden velik napredek v smučarskem znanju po 5-dnevnem zimovanju. Največ staršev je svojega otrok vključilo v to zimovanje prav zaradi smučanja, torej z namenom, da se bo naučil smučati. V tej raziskavi so torej otroke navdušili za smučanje ter za športno udejstvovanje nasploh, kar pa je v današnjem času še kako pomembno (Pišot in Videmšek, 2004).

2.6 ZGODOVINA SMUČANJA NA TOLMINSKEM (Lipušček, 1997)

Zgodovina smučanja v Tolminu je vezana na dogajanja na dveh ločenih krajih. V samem Tolminu se je v okviru dejavnosti Telovadnega društva Partizan Tolmin smučanje razvijalo predvsem v smučarski sekciji. Delovanje le-te pa je bilo vezano predvsem na organizacijo smučarskih izletov na Senico in na Livek. Posamezni člani društva pa so se udeleževali tudi raznih tekmovanj na klubskem, občinskem, okrajnem in raznih področnih nivojih.

Drugo središče dogajanja je bilo na smučiščih v okolici Livka nad Kobaridom. Prav vaščanom Livka gre zahvala za dolgoletno negovanje smučarskega športa na Tolminskem. Že v začetku tega stoletja so pričeli prevzemati navade, ki so jih v kraj prinašali prvi turisti. Z njimi in italijansko vojsko je prišlo v kraj tudi smučanje. Ljudje, ki so gojili ta šport na Livškem, so prenesli to ljubezen in znanje v Kobarid in Tolmin ter tako zasejali seme tekmovalnega smučanja v teh krajih.

Čeprav se je tekmovalno smučanje razvijalo tudi že prej, dokaz je tradicionalni veleslalom s Kuka, ki je leta 1980 doživel že 50. ponovitev, pa velja za začetek organiziranega tekmovanja ustanovitev smučarskega društva na Livku. To je bilo ustanovljeno na občnem zboru 26. 9. 1948 z imenom Smučarsko društvo Matajur. Delovalo pa naj bi na območju Livka po programu in pravilih Smučarske zveze

Slovenije. Torej je društvo Matajur, danes klub, praznovalo lani že 60. obletnico prve uradne omembe.

Društvo je delovalo predvsem v zimskem času in je imelo v letu 1954 kar 55 članov. Njihovi načrti so bili ureditev proge za slalom in veleslalom. V letu 1955 je bilo samostojno društvo ukinjeno in pripojeno novoustanovljeni telesnovzgojni organizaciji TVD Partizan Livek. Leta 1964 so SD Matajur črtali iz registra društev Občine Tolmin. Pri reorganizaciji športa v začetku 60. let je prišlo do nastanka klubov in društev, ki so se v glavnem razvila iz sekcij TVD Partizan. Razvoj, ki je sledil, je dal tudi smučanju nov zagon.

Ta hiter razvoj smučarskega športa na Tolminskem se je dogajal v drugi polovici 60. let. Takrat so zgradili danes že zapuščene objekte, kočo in vlečnice na pobočjih Kuka, čistili so terene in podobno. Organizacijsko se je smučanje najprej z Livka preselilo v Kobarid, takrat pa iz Kobarida v Tolmin, kjer so smučarski zanesenjaki organizirali delovanje prvega smučarskega kluba v mestu. Smučarski klub se je imenoval Matajur, po hribu nad Livkom in Kobaridom, s katerim je bila nakazana zibelka tega športa in to, da se bodo v klub vključevali vsi ljubitelji smučanja s Kobariškega, Tolminskega in tudi drugih območij zgornjega Posočja.

Prvi sestanki kluba po preselitvi sedeža v Tolmin so bili novembra 1967. Klub je ves čas gojil predvsem alpsko smučanje. V začetku 70. let je klub pridobival vse več članov, saj je smučarski šport tudi sicer pridobival vse več privržencev. Prvotna zamisel o gradnji visokogorskega smučišča na Kaninu se je uresničila leta 1973. To je ob Livku in drugih nižinskih smučiščih dalo smučarskemu športu še večji zagon in hkrati se je lahko smučarska sezona podaljšala daleč v pomlad in tako omogočala daljše in kvalitetnejše priprave na novo sezono.

V letu 1976 je imel SK Matajur 270 članov, tj. tekmovalcev, organizatorjev tekem in članov uprave, 2 trenerja, 6 učiteljev, 19 vaditeljev, 4 žičnice, 4 homologizirane proge in 15 sodnikov. Smučanje je bilo med prioritetskimi športi v občini. Tekmovalci so vsako sezono opravili 45 snežnih treningov. Njihovo število je bilo vedno odvisno od snežnih razmer. Ob povprečno 20 tekmah je bilo to dobra dva meseca na snegu.

V nadaljnjih sezonah se je klubu pridružilo še kar nekaj članov, dosegali pa so vidne rezultate tudi na državnem nivoju. Klub je zaposlil profesionalnega trenerja, kar je omogočalo še boljše delo. Nekateri tekmovalci so si priborili mesto v državni pionirski reprezentanci. Vse to delo in rezultati pa so zahtevali vseskozi veliko sredstev, ki jih je v večini prispevala občina. Vendar sredstva občine niso zadoščala za vse aktivnosti, zato so člani kluba pomagali predvsem sami z organizacijo sindikalnih smučarskih tekem, plesov in smučarskih sejmov (vsakoletni smučarski sejem je še

danes pomemben). S svojo stojnico so sodelovali na skoraj vseh večjih prireditvah na Tolminskem.

Vsako sezono so tekmovalke in tekmovalci dosegali boljše rezultate. Delo v klubu je bilo strokovno, kar priča tudi dejstvo, da so se udeleževali mednarodnih tekmovanj, na katerih so dosegali vrhunske rezultate. Tekmovali so tudi na FIS tekmah. Leta 1989 so začeli razmišljati o menjavi generacije in tako se je klubu pridružilo devet mlajših smučarjev (od 6 do 8 let). S to novo cicibansko vrsto je bilo v sezoni 1990/91 izvedenih 93 suhih treningov in 52 snežnih treningov. Ta generacija je nato še osem let uspešno zastopala barve svojega kluba, medtem ko se jim je pridružila že druga mlajša generacija.

Klub je nato imel še nekaj vzponov in padcev, zato so se odločili, da se usmeri v bolj amaterske vode, saj so bili že nekaj let zaradi finančnih težav brez profesionalnega trenerja, treniranje novih generacij pa so prevzeli mladi, nadobudni učitelji smučanja in hkrati bivši tekmovalci.

2.7 SMUČANJE NA TOLMINSKEM DANES (V. Mavri, osebna komunikacija, 17. 6. 2009)

Novejšo zgodovino tolminskega smučanja predstavlja predvsem Smučarski klub Matajur, ki je aktiven še danes. S svojo bogato zgodovino je ustvaril številne tekmovalce in tekmovalke, nekateri od njih tudi danes delujejo na področju smučanja. Prevzeli so večji del treniranja mlajše generacije v samem klubu, pomagajo pri organiziranju tečajev, sejma ter družabnih dogodkov kluba. Ko se je klub po letu 2000 odločil za nekoliko manj profesionalno pot tekmovalcev in tekmovalk, se je tudi način dela v klubu spremenil. Treninge so namreč prevzeli dijaki oz. študentje, ki so imeli svoje šolske in študijske obveznosti, zato se je posledično zmanjšalo število in tudi kvaliteta treningov. Vendar vsako delo obrodi sadove in kljub začetnim težavam ter novim, neizkušenim učiteljem smučanja so se čez nekaj sezon že začeli kazati prvi rezultati.

Letos mineva že 60 let od začetka delovanja smučarskega kluba. V teh letih so v klubu vzgojili vrsto dobrih smučarjev, tekmovalcev v različnih kategorijah, ki so dosegali izvrstne rezultate tako na regijskih tekmah kot tudi na državnih prvenstvih. Do 90-ih let prejšnjega stoletja, v takratni skupni državi Jugoslaviji, in tudi v novi samostojni državi Sloveniji, je iz kluba prišlo kar nekaj državnih reprezentantov, ki so ime SK Matajur in Tolmina ponesli po Evropi. Klub izvaja vrsto aktivnosti, ki so tako rekoč »vezane na sneg«, alpsko smučanje je njihova prioriteta. Med dejavnosti kluba sodi tudi organizacija vsakoletnega smučarskega sejma v Tolminu in izvedba smučarskih tečajev za mlajše osnovnošolce.

Prav ti tečaji so bili nekakšna odskočna deska pri iskanju novih, bodočih tekmovalcev. Pri postavljanju nove generacije tekmovalcev in tekmovalk so po končanem tečaju med najboljšimi, perspektivnimi smučarji skušali izbrati tiste, ki bi se s smučanjem še nadalje ukvarjali. S temi tečaji so kasneje nastale kar tri generacije uspešnih tekmovalcev in tekmovalk. Prvi tak tečaj se je odvijal decembra 1998, ki pa kot »poskusni zajček« ni obrodil nobenih novih bodočih tekmovalcev. Število otrok na tečajih se je iz leta v leto večalo in prav tako je bil interes za znanje smučanja otrok vedno večji. Sprva, ko še ni bilo devetletne osnovne šole, so se tečaja udeležili tudi otroci, ki so obiskovali še malo šolo. Prav s tega vidika so starši še danes prepričani, da šestletni otrok ni dovolj star za udeležbo na takem tečaju. Če omenimo še finančni zalogaj tega tečaja, ki ga marsikatera družina ne zmore, je razumljivo, zakaj nekateri starši še nikoli niso vključili otroka v tečaj. Klub namreč ni dovolj finančno sposoben, da bi ga sofinanciral, prav tako Občina Tolmin pri takih projektih ne sodeluje. Cena tečaja se je, tako kot vse stvari v današnjem času, iz leta v leto večala. Starši so morali za tečaj, analiziran v tej raziskavi, odšteti 165 EUR. V ceno je bil vključen prevoz, kosilo, smučarska vozovnica ter učenje smučanja. Če primerjamo samo s tečajem, ki je bil organiziran v sezoni 2008/09, katerega cena je znašala 180 EUR, že vidimo, da se je že v enem samem letu cena dvignila.

Najpomembnejša naloga SK Matajur pa je prav vzgoja mladih smučarjev, ki svoje spretnosti in pridobljeno znanje preizkušajo na različnih tekmovanjih, kot so tekmovanje v Notranjsko-Primorski regiji, državna prvenstva, tekmovanja zamejskih Slovencev, Slovencev iz Primorske regije ... Trudijo se, da bi imeli tekmovalce v vseh starostnih kategorijah: predšolski smučarji, cicibani, mlajši dečki in deklice, starejši dečki in deklice, mlajši in starejši mladinci in mladinke ter člani. Za doseganje dobrih rezultatov je potrebno vložiti ogromno truda in požrtvovalnosti. Sezona traja od začetka septembra do konca aprila. Na smučarskih pobočjih preživijo od 50 do 70 dni na leto, poleg tega pa njihovi smučarji opravijo še vrsto treningov za telesno pripravo v dvorani in na prostem.

Kot smo že omenili, se je klub v sezoni 2001/02 usmeril v nekoliko bolj amaterske vode. Na sestanku staršev je vodstvo kluba predstavilo načrt za nadaljnje delo, treninge in tekmovanja. Trend zmanjšanja števila tekmovalcev (sezono 1999/00 so zaključili s štirimi tekmovalci) je klub pripeljal do točke, ko so se morali odločiti, kako naprej. Pri tem so jim bili v veliko pomoč že prej omenjeni smučarski tečaji. V preteklih sezonah je klub tekmoval predvsem v sklopu t. i. Zahodne regije, ki je zajemala klube od Gorenjske pa vse do Obale. Za takratne razmere v klubu je bila konkurenca v tej regiji premočna, prav tako pa finančno prezahtevna. Tako so se v sezoni 2001/02 odločili, da se priključijo novoustanovljenemu Notranjskemu pokalu. Glavna prednost tega pokala je bila manjša konkurenca, kjer so lahko z manjšim številom treningov dosegali solidne rezultate. Še vedno je bilo malo aktivnih tekmovalcev in tekmovalk v klubu, zato so se tudi starši soglasno strinjali, da je

vztrajanje pri profesionalnem delu in treningih nesmiselno. Predvsem pa so postale finančne obremenitve prezahtevne, sam klub jih ni bil sposoben pokriti, prav tako pa starši niso bili pripravljeni vlagati toliko denarja v delo svojih otrok.

Tako sedaj že nekaj sezon uspešno zastopajo barve kluba v Notranjskem pokalu in Notranjsko-primorski regiji. Le-ta je nazadnje ustanovljena regija, ki pokriva enako področje kot Notranjski pokal, le da v njej tekmujejo v kategorijah od cicibanov in cicibank naprej, Notranjski pokal pa pokriva kategorije predšolskih in mlajših cicibanov in cicibank. Danes je v klubu aktivnih 16 tekmovalcev in tekmovalk, ki so tudi uradno prijavljeni pri Smučarski zvezi Slovenije. Po starosti in kategorijah so razdeljeni v dve skupini, ki imata vsaka svojega trenerja. Prav tako večinoma trenirajo ločeno, saj starejša, izkušenejša skupina velikokrat trenira tudi v tujini, predvsem v Italiji, medtem ko mlajša skupina trenira predvsem na bližjih smučiščih (Kanin, Cerčno). Prav zaradi tega imajo na razpolago za prevoz dva kombija in večji del treningov opravijo čez vikende. Že nekaj sezon pa tradicionalno opravijo priprave v začetku decembra na smučišču Kronplatz, pred tem pa že v oktobru in novembru starejša skupina trenira na različnih ledenikih. S takim načinom dela skušajo v klubu obdržati dosedanje rezultate in hkrati pridobiti čim več novih, mlajših smučarjev, ki bi dali samemu klubu še večji zagon.

Namen diplomskega dela, ki temelji na raziskavi, je ugotoviti, kakšen je interes za alpsko smučanje na Tolminskem ter ali obstaja povezanost izobrazbe in mesečnih dohodkov staršev s pogostostjo vključevanja otrok v tečaj alpskega smučanja. Ugotoviti pa želimo tudi, kateri so glavni razlogi, da nekateri starši sploh ne vključujejo otrok v ta tečaj.

Diplomsko delo bo z vidika teorije lahko uporabno kot informativno gradivo staršem in vsem strokovnim delavcem, ki se ukvarjajo s smučanjem najmlajših, ter tudi tistim, ki jih smučanje preprosto zanima.

3 CILJI

V skladu s predmetom in problemom so cilji naše raziskave naslednji:

- analizirati pomembnost alpskega smučanja na Tolminskem;
- analizirati stopnjo izobrazbe staršev, ki vključujejo otroke v tečaj alpskega smučanja;
- analizirati mesečne dohodke staršev, ki vključujejo otroke v tečaj alpskega smučanja;
- analizirati povezanost med izobrazbo staršev in vključevanjem otroka v tečaj alpskega smučanja;
- analizirati povezanost med mesečnimi dohodki staršev in vključevanjem otroka v tečaj alpskega smučanja.

4 HIPOTEZE

V skladu s cilji raziskave smo oblikovali naslednji hipotezi:

H1: Starši z višjo izobrazbo pogosteje vključujejo otroka v tečaj alpskega smučanja.

H2: Starši z višjimi mesečnimi dohodki pogosteje vključujejo otroka v tečaj alpskega smučanja.

Hipoteze smo sprejemali oziroma zavračali s 5% tveganjem ($P \leq 0,05$).

5 METODE DELA

5.1 Vzorec merjencev

V vzorec merjencev je bilo vključenih 105 staršev otrok iz prvega triletja osnovne šole Franceta Bevka iz Tolmina. Med merjenci je bilo 78 mater in 27 očetov, ki so bili stari od 26 do 55 let.

5.2 Vzorec spremenljivk

V raziskavi je bil uporabljen anketni vprašalnik, ki zajema 17 spremenljivk, z naslovom Analiza razlogov vključevanja otrok v tečaj alpskega smučanja na Tolminskem. Celoten pregled anketnega vprašalnika je v prilogi.

5.3 Način zbiranja podatkov

Zbiranje podatkov je potekalo v mesecu januarju 2008. Anketni vprašalniki so bili osebno prineseni na Osnovno šolo Franceta Bevka Tolmin, kjer jih je ravnatelj posredoval razrednim učiteljicam, le-te pa nato staršem.

5.4 Metode obdelave podatkov

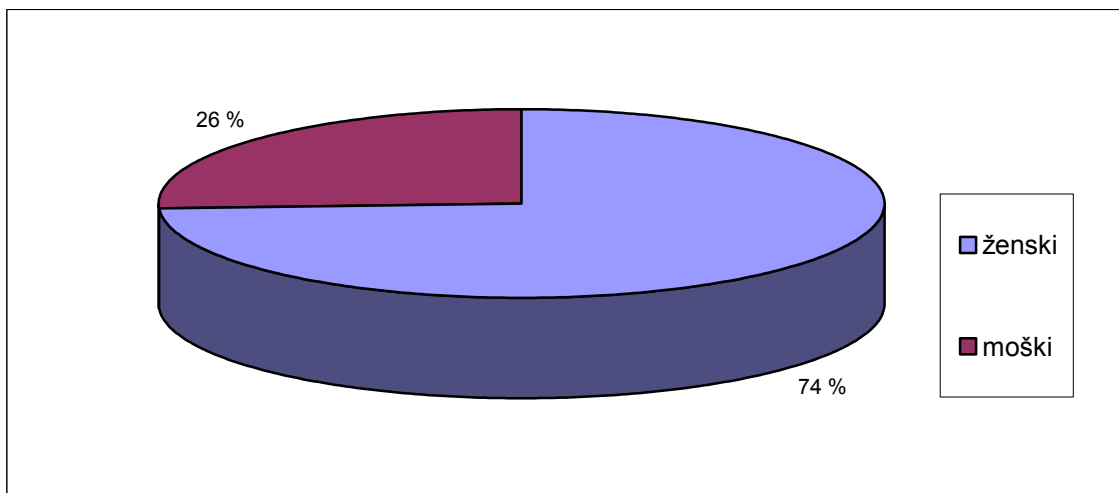
Podatki so bili obdelani s statističnim programom SPSS (statistical Package for the social Sciences). Izračunali smo frekvence in kontingenčne tabele. Za izračun smo uporabili podprogram FREQUENCES in CROSSTABS. Uporabljen je bil grafični prikaz, ki je izrisan s pomočjo programa Excel.

6 REZULTATI

6.1 Rezultati analize vzorca po posameznih vprašanjih iz anketnega vprašalnika

Na podlagi ciljev, ki smo si jih zastavili v diplomskem delu, in glede na anketni vprašalnik, ki smo ga izvedli pri 105-ih starših otrok iz prvega triletja OŠ Franceta Bevka Tolmin, smo dobili sledeče rezultate, ki jih predstavljamo v nadaljevanju diplomskega dela.

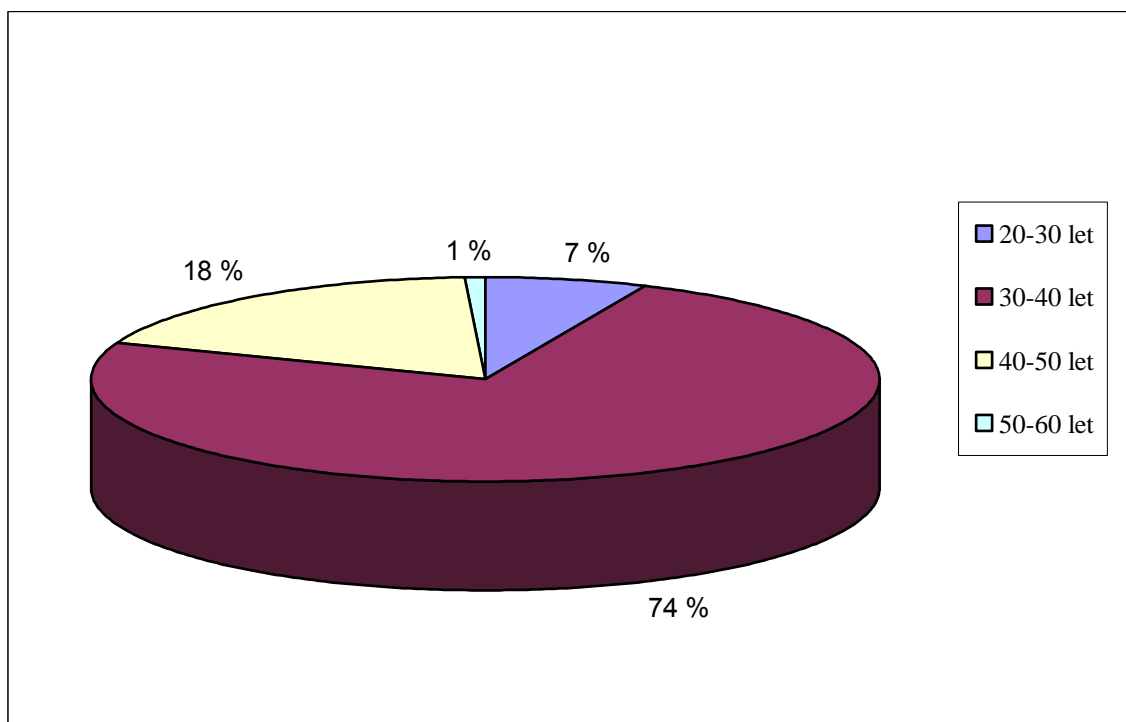
1. SPOL STARŠEV

Slika 1. Spol staršev.

Iz Slike 1 je razvidno, da je anketni vprašalnik reševalo veliko večji odstotek mater kot očetov, tj. 74 % mater ter le 26 % očetov.

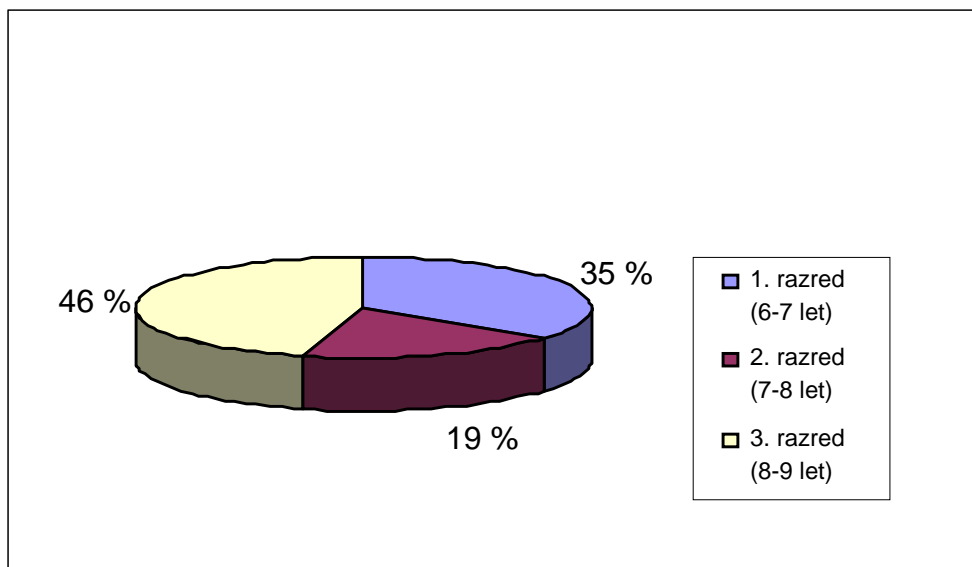
2. STAROST STARŠEV

Slika 2. Starost staršev.

Iz Slike 2 je razvidno, da močno prevladuje starost od 30 do 40 let (74 %). Manjšina anketiranih staršev pa je stara od 40 do 50 let (18 %), od 20 do 30 let (7 %) in le 1 % anketiranih staršev je starih od 50 do 60 let.

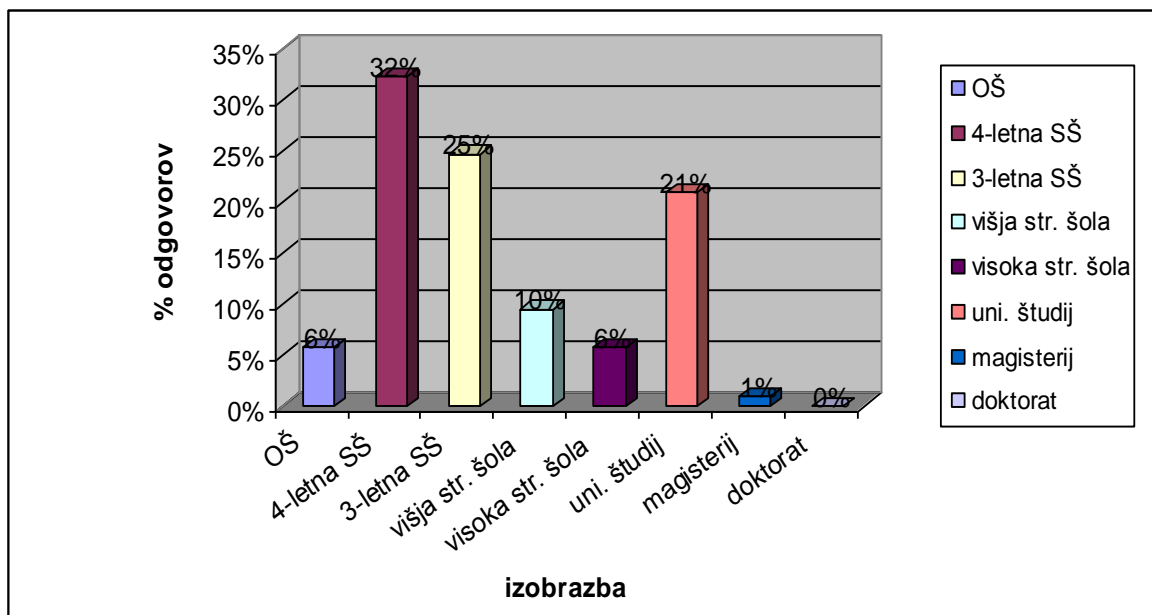
3. STAROST OTROKA

Slika 3. Starost otroka.

Slika 3 nam prikazuje, da je skoraj polovica otrok obiskovala 3. razred OŠ in so bili stari od 8 pa do 9 let (46 %). Od 7 do 8 let je imelo 19 % otrok in so obiskovali 2. razred, 1. razred je obiskovalo 35 % otrok, ki so bili stari od 6 do 7 let.

4. IZOBRAZBA STARŠEV

Slika 4. Izobrazba staršev.

Slika 4 nam prikazuje izobrazbeno strukturo anketiranih staršev. Prevladujejo starši s končano srednjo šolo, torej 5. stopnjo izobrazbe, in sicer jih je 32 % končalo 4-letno srednjo šolo, 25 % pa 3-letno srednjo šolo. Vendar je visok tudi delež tistih, ki imajo končan univerzitetni študij, in sicer 21 %. Višjo strokovno šolo je končalo 10 % anketiranih staršev, 6 % pa visoko strokovno šolo. Manjši delež pa je tistih s končano osnovno šolo (6 %) ter tistih z magisterijem (1 %). Nihče od anketiranih staršev pa nima doktorata.

Tabela 1

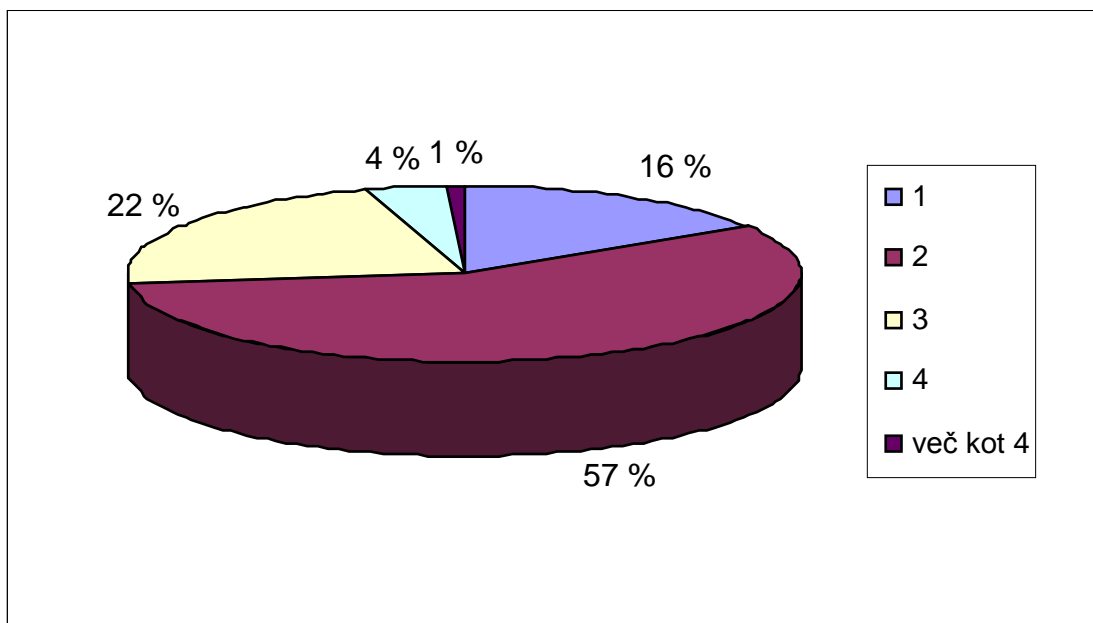
Izobrazba staršev v povezavi z udeležbo otrok na smučarskem tečaju

Izobrazba staršev	UDELEŽBA NA TEČAJU				Skupaj	
	DA		NE			
	št.	%	št.	%	št.	%
Končana OŠ	1	2,8	5	7,2	6	5,7
3-letna SŠ	8	22,2	16	23,2	24	22,9
4-letna SŠ	11	30,6	23	33,3	34	32,4
Višja strokovna šola	4	11,1	7	10,1	11	10,5
Visoka strokovna šola	2	5,6	5	7,2	7	6,7
Univerzitetna izobrazba	9	25,0	13	18,8	22	21,0
Magisterij	1	2,8	0	0,0	1	1,0
Skupaj	36	34,29	69	65,71	105	100

Koeficient kontingence	0,328
Statistično značilna povezava	0,811

Iz rezultatov, ki nam jih prikazuje Tabela 1, lahko vidimo, da ni statistično značilnih povezav med izobrazbo staršev in udeležbo otrok na tečaju smučanja. Iz tega sledi, da ni nikakršne povezave med izobrazbo staršev in večkratno udeležbo njihovih otrok na smučarskem tečaju. V Tabeli 1 tudi vidimo, da se tečaja ni udeležilo 65,71 % otrok prvega triletja, udeležilo pa se ga je 34,29 % otrok.

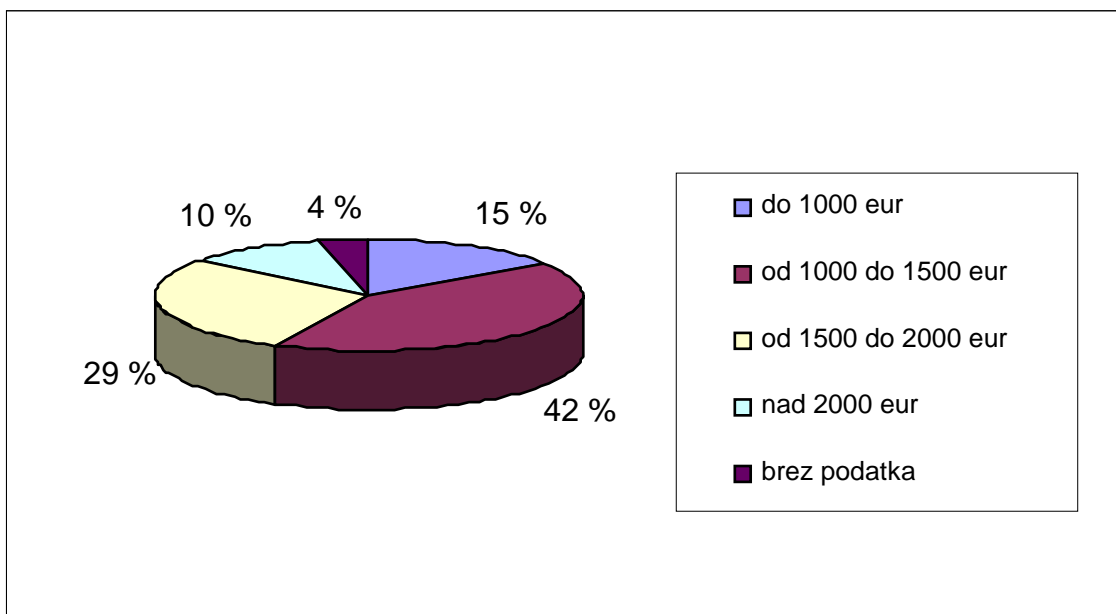
5. ŠTEVILO OTROK V DRUŽINI

Slika 5. Število otrok v družini.

Iz Slike 5 je razvidno, da ima več kot polovica družin dva otroke (57 %). Trije otroci so pri 22 % družin, družine z le enim otrokom imajo 16% delež. Najmanjša deleža pa pripadata družinam s štirimi otroki (4 %) ter družini z več kot štirimi otroki (1 %).

6. MESEČNI DOHODKI OBEH STARŠEV

Slika 6. Mesečni dohodki obeh staršev.

Iz Slike 6 je razvidno, da ima večina staršev od 1000 do 1500 EUR mesečnih dohodkov (42 %). Nekoliko več dohodkov na mesec ima 29 % staršev, torej od 1500 do 2000 EUR. Najmanj mesečnih dohodkov, do 1000 EUR, ima 15 % staršev, največ, torej nad 2000 EUR, pa ima 10 % staršev. Ostale 4 % pa predstavljajo tisti starši, ki niso želeli posredovati teh podatkov.

Tabela 2

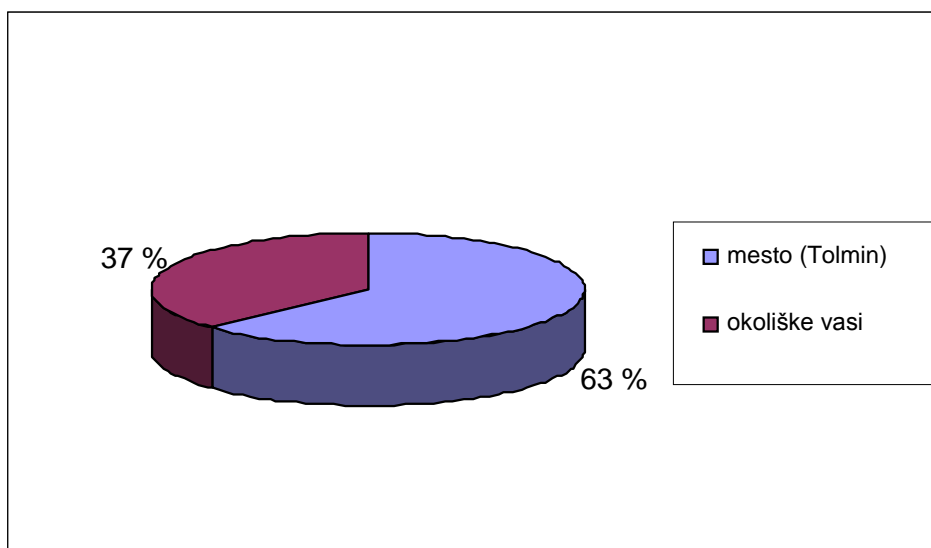
Mesečni dohodki staršev v povezavi s številom udeležb na smučarskem tečaju

Mesečni dohodki staršev	UDELEŽBA NA TEČAJU				Skupaj	
	DA		NE			
	št.	%	št.	%	št.	%
do 1000 EUR	3	8,3	13	18,8	16	15,2
od 1000 do 1500 EUR	15	41,7	29	42,0	44	41,9
od 1500 do 2000 EUR	10	27,8	20	29,0	30	28,6
nad 2000 EUR	7	19,4	4	5,8	11	10,5
ni podatka	1	2,8	3	4,3	4	3,8
Skupaj	36	34,29	69	65,71	105	100

Koeficient kontingence	0,445
Statistično značilna povezava	0,009

Iz Tabele 2 je vidno, da statistično značilna povezava med mesečnimi dohodki staršev in udeležbo otrok na tečaju obstaja. V Tabeli 2 tudi vidimo, da je 41,7 % staršev z mesečnimi dohodki od 1000 do 1500 EUR in ki so vključili otroka v tečaj, kar je tudi največji delež. Najmanj pa so otroke vključevali starši z mesečnimi dohodki do 1000 EUR, glede na celotni delež le-teh (8,3 %).

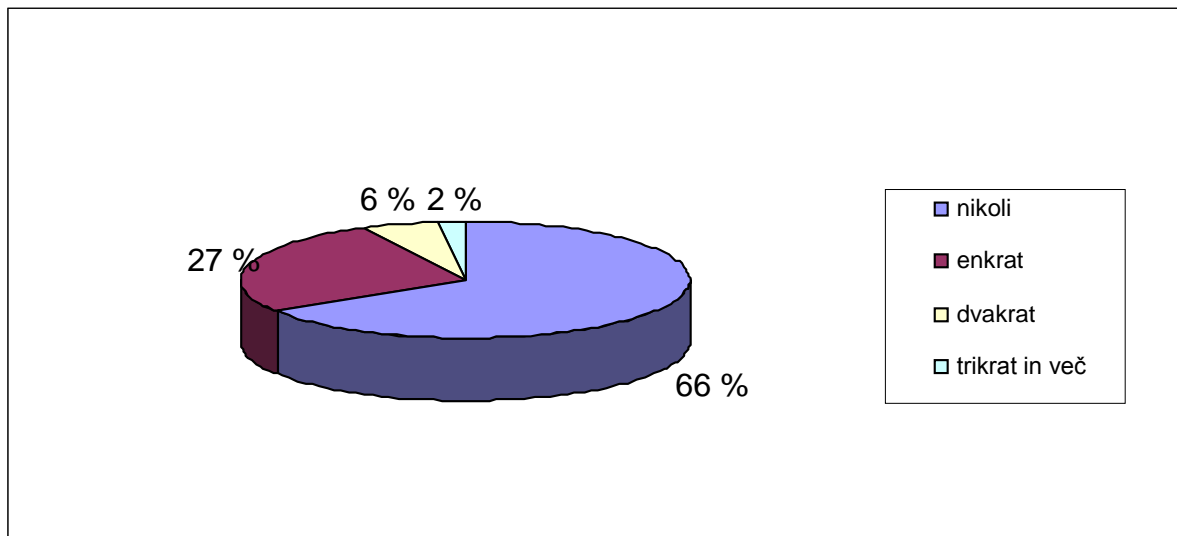
7. BIVALNO OKOLJE

Slika 7. Bivalno okolje družin.

Slika 7 nam prikazuje bivalno okolje, v katerem živijo anketirane družine. V mestu Tolmin jih živi 63 %, v okoliških vaseh pa jih živi 37 %.

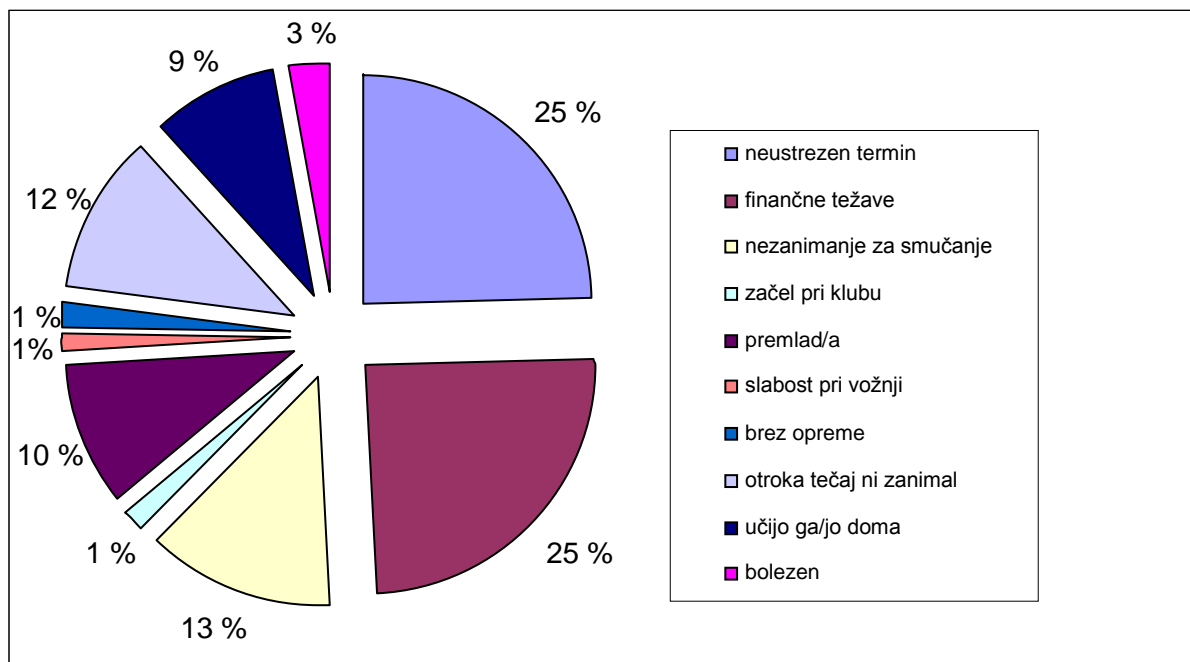
8. UDELEŽBA NA TEČAJIH

Slika 8. Pogostost udeležbe otroka na tečajih.

Slika 8 nam prikazuje, kolikokrat so starši svojega otroka vključili v kakršen koli smučarski tečaj. Kar 66 % staršev še nikoli ni vključilo otroka v smučarski tečaj. Pri ostalih pa prevladuje enkratna udeležba na tečaju s 27 %. Tistih, ki so otroka dvakrat vključili v tečaj smučanja, je 6 % in le 2 % je takih, ki so svojega otroka že več kot trikrat vključili v smučarski tečaj.

9. RAZLOGI, DA OTROKA ŠE NIKOLI NISO VKLJUČILI V TEČAJ

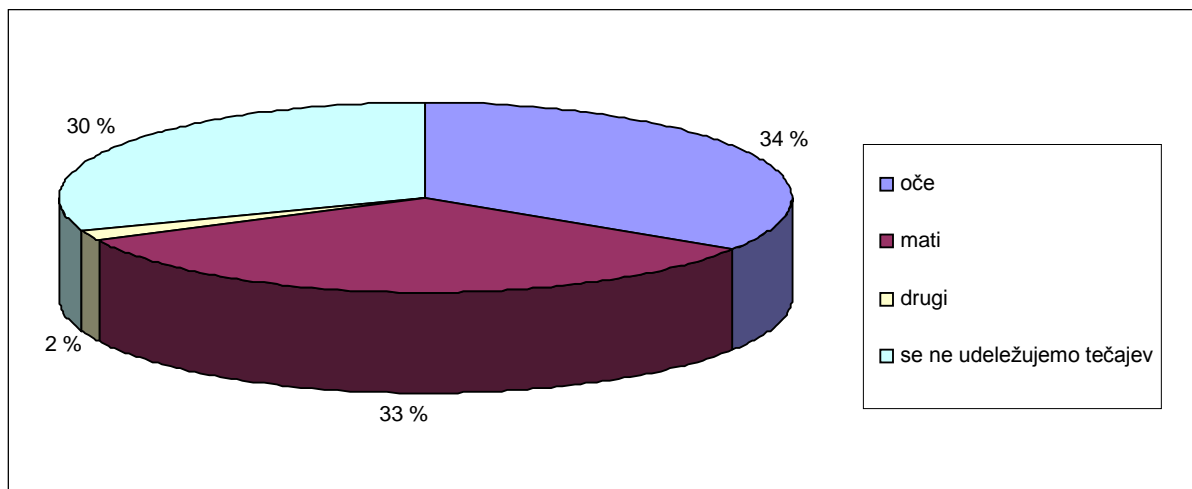

Slika 9. Razlogi staršev, da nikoli še niso vključili otroka v tečaj smučanja.

Na to vprašanje so odgovarjali samo starši, ki še nikoli niso vključili otroka v katerega od tečajev smučanja.

Vprašanje je bilo polodprto, torej so imeli možnost dopisati svoj odgovor, če jim nobeden od podanih ni ustrejal. Iz Slike 9 je razvidno, da sta prevladovala dva odgovora. Kot je bilo pričakovati, so finančne težave (25 %) eden od teh prevladujočih razlogov, drugi navedeni razlog pa je bil neustrezen termin tečaja (25 %). Kar visok delež staršev trdi, da jih smučanje ne zanima in posledično niso vključili otroka v tečaj (13 %) ter 12 % staršev navaja, da otroka tečaj ni zanimal. 10 % staršev meni, da je njihov otrok še premlad za večdnevni tečaj smučanja (predvsem 1. razred), 9 % staršev pa otroka sami učijo smučati. Nazadnje pa je nekaj staršev navedlo bolezen otroka (3 %), samo po 1 % staršev je navedlo slabost pri vožnji, otrok je brez opreme ter otrok že smuča pri klubu.

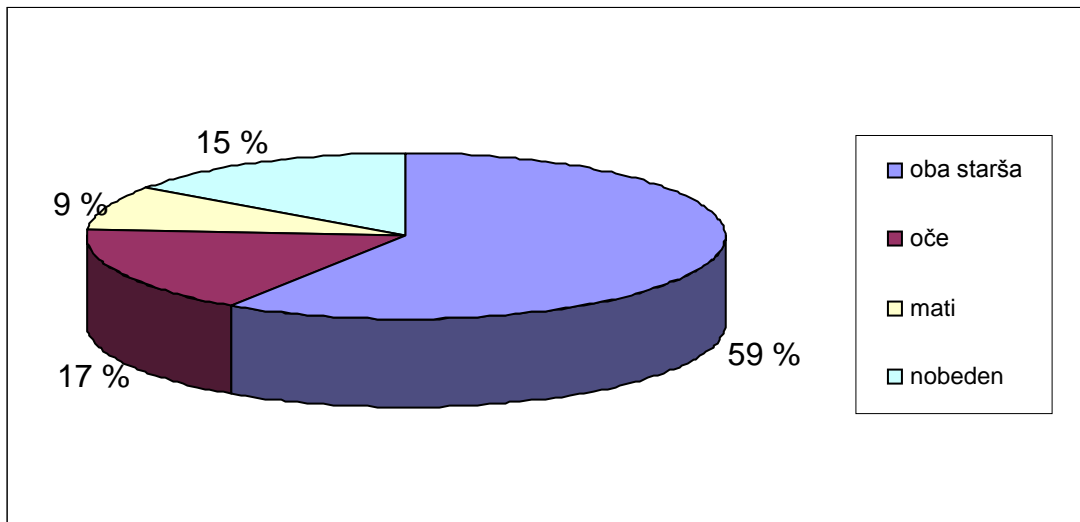
10. POBUDNIK ZA VKLJUČITEV OTROKA V TEČAJ SMUČANJA

Slika 10. Pobudnik za vključitev otroka v tečaj smučanja.

Slika 10 nam prikazuje, kdo v družini je največini pobudnik za otrokovo udeležbo na tečaju smučanja. Pri 34 % družin je to oče, pri 33 % pa je to mati. Velik delež pa je tudi tistih, ki se sploh ne udeležujejo tečajev smučanja (30 %). Zelo malo pa je takih družin, ki so to pobudo prepustili drugim, tj. prijateljem, sorodnikom (2 %).

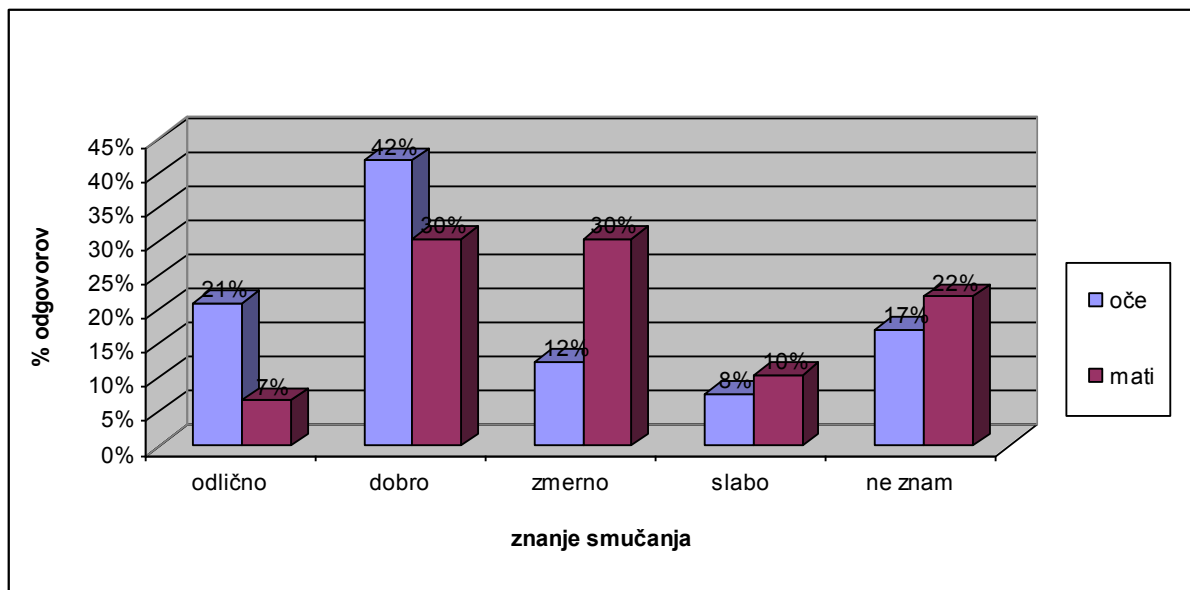
11. SMUČANJE STARŠEV

Slika 11. Ali znajo starši smučati?

Iz Slike 11 je razvidno, da pri veliki večini družin smučata oba starša (59 %). Pri 17 % družin smuča samo oče, pri 15 % družinah ne smuča nihče ter le pri 9 % družin smuča samo mati.

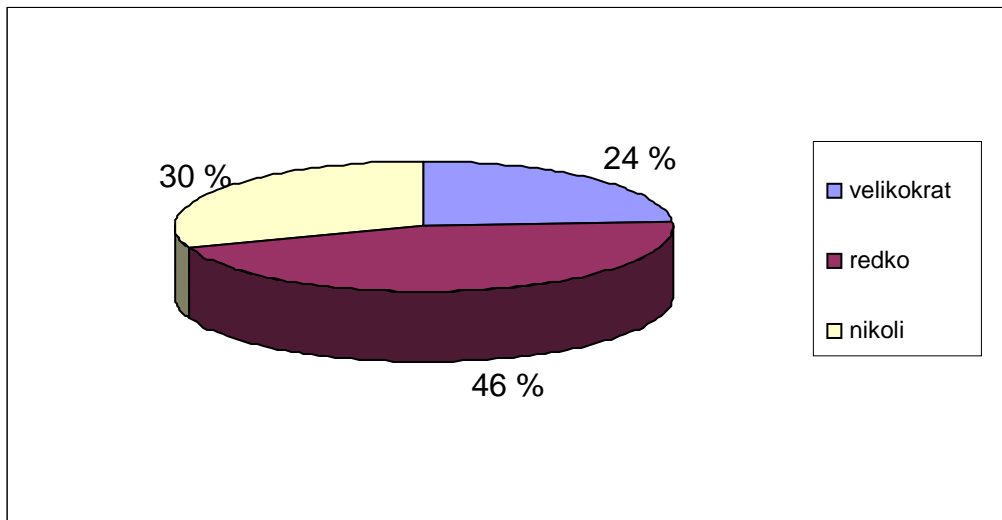
12. ZNANJE SMUČANJA STARŠEV

Slika 12. Znanje smučanja staršev.

Slika 12 nam prikazuje, kakšno je znanje smučanja staršev. Odgovore smo ločili po spolu anketiranih. Za znanje odlično se je odločilo 21 % očetov in 7 % mater. Največ staršev je mnenja, da smučajo dobro (42 % očetov, 30 % mater). 30 % očetov in 12 % mater je takih, ki smučajo zmerno, slabo smuča 10 % očetov in 8 % mater ter 22 % očetov in 17 % mater sploh ne zna smučati.

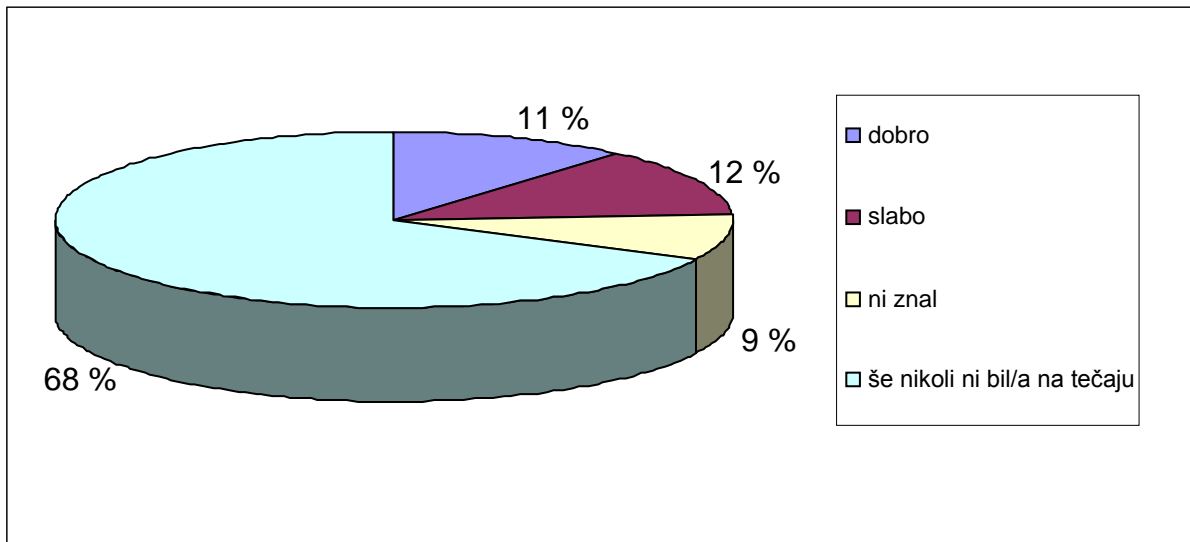
13. DRUŽINSKO SMUČANJE

Slika 13. Družinsko smučanje.

Slika 13 nam prikazuje, kako pogosto gre celotna družina skupaj smučat. S 46 % prevladuje odgovor redko. Nekoliko presenetljiv podatek je, da kar 30 % družin ne gre nikoli skupaj smučat. 24 % družin pa se velikokrat odpravi skupaj na smučanje.

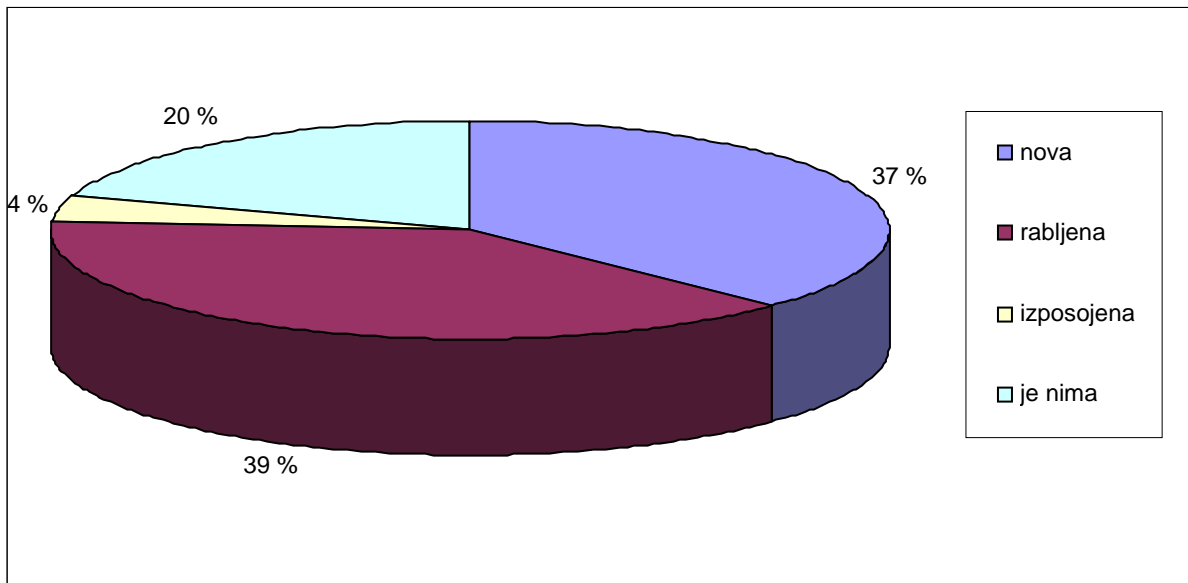
14. ZNANJE SMUČANJA OTROKA PRED SMUČARSKIM TEČAJEM

Slika 14. Znanje smučanja otroka pred smučarskim tečajem.

Slika 14 nam prikazuje, da se kar 68 % otrok sploh še ni udeležilo smučarskega tečaja. Tisti pa, ki so se tečaja udeležili, menijo, da je njihov otrok znal slabo smučati pred tečajem (12 %), 11 % jih meni, da je znal smučati dobro, ter 9 % trdi, da njihov otrok ni znal smučati.

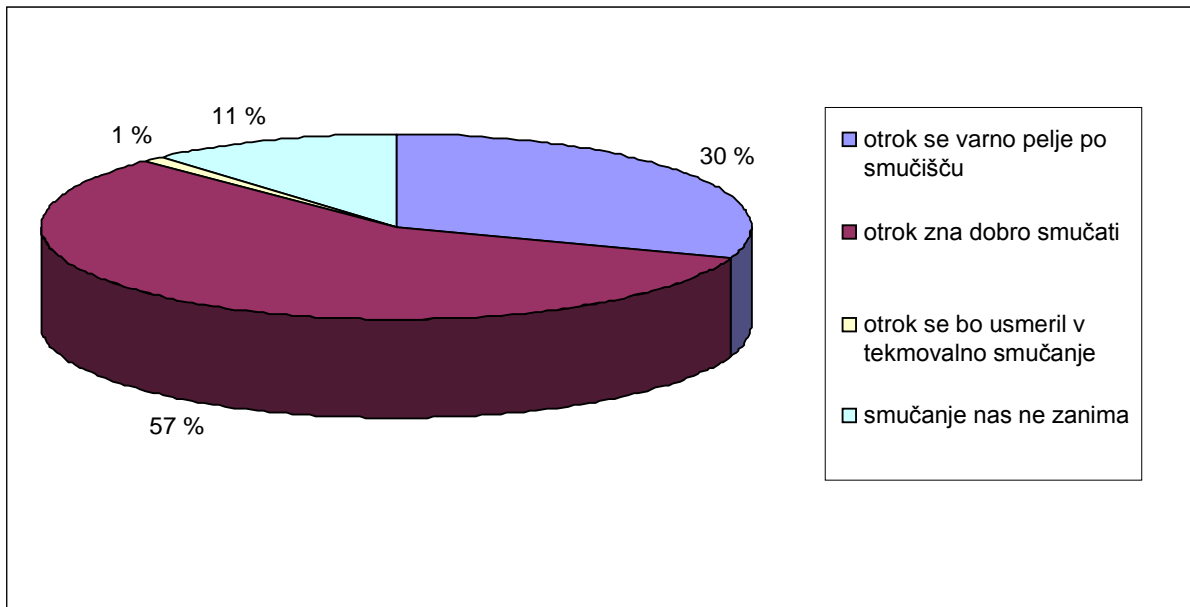
15. SMUČARSKA OPREMA OTROKA

Slika 15. Smučarska oprema otroka.

Slika 15 nam prikazuje, kakšno opremo ima otrok. Kar 39 % otrok ima rabljeno smučarsko opremo, 37 % pa ima novo opremo. Velik delež je tudi tistih, ki opreme sploh nimajo (20 %), le 4 % otrok pa ima opremo sposojeno.

16. CILJI NA PODROČJU SMUČANJA

Slika 16. Cilji za otroka na področju smučanja.

Iz Slike 16 je razvidno, da večina staršev meni, da naj njihov otrok zna dobro smučati (57 %). 30 % staršev bi želelo, da bi se otrok po smučišču varno peljal, 11 % staršev pa smučanje sploh ne zanima. Le 1 % staršev bi svojega otroka usmeril v tekmovalno smučanje.

6.2 Preverjanje postavljenih hipotez

Za preverjanje hipotez smo uporabili kontingenčne tabele, ki smo jih izračunali s podprogramom CROSSTABS. Verjetnost povezave med spremenljivkami smo testirali s koeficientom kontingence. Hipoteze smo sprejemali oziroma zavračali s 5% tveganjem ($P \leq 0,05$).

H1: *Starši z višjo izobrazbo pogosteje vključujejo otroka v tečaj alpskega smučanja.*

V raziskavi smo ugotovili, da ni statistično značilne povezave med izobrazbo staršev in pogostostjo udeležbe njihovih otrok na tečaju smučanja. Med anketiranimi je bilo 22 staršev z univerzitetno izobrazbo (21,0 %) in kar 13 od njih svojega otroka ni vključilo v tečaj smučanja. Ker rezultati niso pokazali statistično značilne povezave med tema dvema spremenljivkama, ne moremo trditi, da je med izobrazbo staršev in otrokovo udeležbo v tečaju kakršna koli povezanost. Na podlagi teh rezultatov lahko sklepamo, da imajo vsi otroci enako možnost udeležbe na tečaju, ne glede na izobrazbo staršev. Hipotezo lahko torej zavrnamo.

H2: *Starši z višjimi mesečnimi dohodki pogosteje vključujejo otroka v tečaj alpskega smučanja.*

Raziskava je pokazala, da obstaja statistično značilna povezava med mesečnimi dohodki staršev in pogostostjo udeležbe njihovih otrok na tečaju smučanja. Iz Tabele 2 lahko vidimo, da je le pri skupini staršev z mesečnimi dohodki nad 2000 EUR, število odgovorov, da otroka vključujejo v tečaj (7 odgovorov), večje kot število odgovorov za neudeležbo (4 odgovori). Od 11 (10,5 %) staršev, ki imajo mesečne dohodke nad 2000 EUR, jih je kar 7 otroka že kdaj vključilo v tečaj smučanja. 15,2 % (16 odgovorov) predstavljajo starši, ki imajo do 1000 EUR mesečnih dohodkov. Od teh jih kar 13 svojih otrok še ni vključilo v tečaj smučanja, le otroci treh staršev so se že udeležil smučarskega tečaja. Na podlagi rezultatov, ki so pokazali statistično značilno povezavo med mesečnimi dohodki staršev in pogostostjo udeležbe njihovih otrok na tečaju, lahko potrdimo zgornjo hipotezo, ki pravi, da starši z višjimi mesečnimi dohodki pogosteje vključujejo otroka v tečaj smučanja.

7 RAZPRAVA

Velikokrat se sprašujemo, ali je smučanje še vedno nacionalni šport številka ena. V današnjem času, ko je borba za vsakdanji kruh že stalnica, mnogi vidijo smučanje kot eno dražjih športnih zvrsti. Če pogledamo rezultate raziskave o ukvarjanju prebivalstva Slovenije s posameznimi športnimi zvrstmi (Berčič in Sila, 2007), lahko vidimo, da je alpsko smučanje na četrtem mestu po odstotkih udeležencev (16,8 %). Tega leta je prevladovala hoja z 62,7 %, s čimer se je potrdilo dejstvo, da si ljudje ne morejo več privoščiti vse smučarske opreme in smučarske karte (Berčič in Sila, 2007).

Tudi v našem diplomskem delu nas je zanimalo, kakšen je splošen interes staršev za smučanje njihovih otrok na Tolminskem. Predvsem nas je zanimalo, kako sta izobrazba staršev in mesečni dohodki staršev povezani z udeležbo na smučarskem tečaju.

Od skupno 145 anketnih vprašalnikov, ki smo jih posredovali ravnatelju OŠ Franceta Bevka Tolmin, smo dobili vrnjenih 105 anket. Tako je bilo v raziskavo vključenih 35 % staršev otrok prvega razreda devetletke, 19 % staršev otrok drugega razreda ter kar 46 % staršev otrok tretjega razreda devetletke. Od teh staršev je bilo 74 % mater in 26 % očetov, ki so bili večinoma stari od 30 do 40 let (74 %), 18 % jih je bilo starih od 40 do 50 let, 7 % od 20 do 30 let in le 1 % staršev je bilo starih od 50 do 60 let.

V raziskavi je bila ena od hipotez povezanost izobrazbe staršev s pogostostjo udeležbe njihovih otrok na tečaju smučanja. To hipotezo smo zavrnil, saj so rezultati pokazali, da med tema dvema spremenljivkama ni statistično značilne povezave. Torej, med izobrazbo staršev in pogostostjo udeležbe njihovih otrok na tečaju smučanja ni povezanosti. Med anketiranimi starši je prevladovala končana 4-letna srednja šola, 32 %, (gimnazija, 4-letna poklicna srednja šola). S 25 % ji sledi 3-letna srednja šola, velik pa je delež končanega univerzitetnega študija (21 %). Končana višja strokovna šola ima 10% delež, s 6 % pa ji sledita končana visoka strokovna šola ter končana osnovna šola. Le eden od anketirancev ima končan magisterij (1 %). Prav tako nam rezultati staršev, ki so svoje otroke že kdaj vključili v tečaj smučanja, kažejo, da prevladuje 4-letna srednja šola (30,6%), visok delež pa ima univerzitetna izobrazba (25%). Sledi ji 3-letna srednja šola s 22,2% ter višja strokovna šola (11,1%). Visoko strokovno šolo je obiskovalo 5,6% staršev, končano osnovno šolo in magisterij pa ima le 2,8% staršev. Ti podatki torej zavračajo hipotezo, da naj bi starši z višjo izobrazbo pogosteje vključevali svoje otroke v tečaj smučanja na Tolminskem (Tabela 1). Podobne rezultate raziskave je dobila tudi Gregorčičeva (2002), ki je preučevala razloge vključevanja otrok v šolo alpskega smučanja. Tudi v njeni raziskavi ima večina staršev, ki je vključila otroka v šolo smučanja, srednješolsko izobrazbo (44 %). 26% staršev je v njeni raziskavi imelo

končano visoko šolo ali več, 22% pa končano višjo šolo. Podobna raziskava, ki pa se je ukvarjala s povezanostjo izobrazbe staršev s pogostostjo ukvarjanja s športno aktivnostjo, je podala rezultate, ki nam kažejo, da se starši z višjo izobrazbo pogosteje ukvarjajo s športno aktivnostjo (Sila, 2007). Poleg tega pa omenimo še rezultate raziskave Gregorčičeve (2004), ki pravi, da se starši, ki vključujejo otroke v šolo smučanja, bolj pogosto ukvarjajo s športom in so tako tudi telesno bolje pripravljeni na smučarsko sezono.

Glede naše raziskave je vredno omeniti, da so bile ankete posredovane le matični šoli v Tolminu. Če bi anketne vprašalnike posredovali tudi podružnicam (Volče, Kamno) ter OŠ v Kobaridu in na Mostu na Soči, katerih otroci so tudi obiskovali tečaj smučanja, bi bili rezultati verjetno drugačni.

Zanimalo nas je tudi, koliko otrok imajo anketirane družine. Kar 57 % družin ima dva otroke, pri 22 % družin so trije otroci, pri 16 % družin pa je le en otrok. 4 % družin imajo štiri otroke in le en anketiran starš ima več kot štiri otroke. Če bi dobljene rezultate razčlenili samo na tiste starše, ki so svojega otroka že vključili v tečaj smučanja, bi dobili naslednje rezultate: še vedno bi prevladovale družine z dvema otrokoma (56 %), bi se pa delež družin s tremi otroki povečal (33 %). Le 8 % družin z enim otrokom ter 3 % družin s štirimi otroki je že vključilo otroka v tečaj. Družina z več kot štirimi otroki pa jih v tečaj še ni vključila. Iz teh rezultatov lahko sklepamo, da velikost družine ni glavno merilo. Dejstvo, da družine z manj otroki pogosteje vključijo otroka v tečaj smučanja, ne drži, saj je družin z enim otrokom le 8 %, medtem ko je družin s tremi otroki, ki so otroke že vključili v tečaj smučanja, kar 33 %.

Poleg izobrazbe staršev pa nas je zanimalo, ali obstaja statistično značilna povezanost med mesečnimi dohodki staršev in pogostostjo vključevanja otrok v smučarski tečaj. Rezultati raziskave so pokazali, da je med mesečnimi dohodki staršev in pogostostjo udeležbe otrok na tečaju smučanja statistično značilna povezava, zato smo lahko drugo hipotezo potrdili. Torej, starši z višjimi mesečnimi dohodki pogosteje vključujejo otroke v tečaj smučanja. Od vseh anketiranih staršev jih ima večina od 1000 do 1500 EUR mesečnih dohodkov (42 %), 29 % ima od 1500 do 2000 EUR dohodkov na mesec in 15 % ima le do 1000 EUR mesečnih dohodkov. Dokaj visok pa je tudi delež tistih, ki imajo nad 2000 EUR dohodkov na mesec. Le štirje anketiranci pa nam tega podatka niso želeli posredovati. Če vzamemo pod drobnogled le tiste starše, ki so svoje otroke že vključili v tečaj smučanja, dobimo pričakovane rezultate. Še vedno prevladujejo starši z mesečnimi dohodki od 1000 do 1500 EUR (41,7 %), visok delež pa imajo starši z mesečnimi dohodki od 1500 do 2000 EUR (27,8 %) ter z dohodki nad 2000 EUR (19,4 %). Posledično se je zmanjšal delež tistih z mesečnimi dohodki do 1000 EUR (8,3 %), le eden od teh ni želel posredovati tega podatka. Iz teh rezultatov je vidno, da je delež tistih, ki imajo višje mesečne dohodke, višji, torej dejansko obstaja povezanost med mesečnimi dohodki

in pogostejšo udeležbo na tečaju smučanja. Tudi Gregorčičeva (2002) je v svojem diplomskem delu ugotovila, da imajo starši, ki vključujejo otroke v šolo smučanja, višji ekonomski status. Večina staršev je imela od 500 do 800 EUR mesečnih dohodkov (na enega starša, v naši raziskavi so dohodki na oba starša), kar 30 % pa jih je imelo 800 EUR in več mesečnega dohodka. Videmšek, Gregorčič, Štihec in Karpljuk (2004), menijo, da finančne zmožnosti pogosto vplivajo na intenzivnost športnega udejstvovanja. Vse več članov materialno ogroženih družin namreč sploh ne razmišlja o aktivnostih v prostem času, saj se ukvarjajo s problemom preživetja. Smučanje je tudi eden takih športov, kjer je treba odšteti veliko denarja, zato je pričakovati, da se družine nižjih socialnih slojev ne bodo odločale za ta šport.

Pri bivalnem okolju bi bilo mogoče bolj smiselno, če bi se osredotočili samo na tiste, ki so že kdaj bili na katerem od tečajev smučanja. Tako bi dobili naslednje rezultate. Od 36, jih kar 24 (67 %) živi v mestu (Tolmin) in le 12 (33 %) jih prihaja iz okoliških vasi. Iz tega lahko sklepamo, da večina tistih, ki svoje otroke vključuje v tečaj smučanja, živi v mestu. Torej so bližje zbornemu mestu odhoda na tečaj in tako nimajo težav z usklajevanjem prevozov, saj lahko pridejo na zborna mesta tudi peš.

Ena glavnih spremenljivk, ki nas je spremljala skozi celotno diplomsko delo, je pogostost vključevanja v tečaj smučanja na Tolminskem. Od 105 anketiranih staršev jih kar 69 (66 %) še nikoli ni vključila otrok v kakršen koli tečaj smučanja. Največkrat so starši otroka enkrat vključili v tečaj (27 %), 6 % ga je dvakrat vključilo v tečaj in le dva sta svojega otroka v tečaj vključila trikrat in več. Iz teh podatkov še ne smemo sklepati na celotno populacijo, saj nam pregled udeležbe po razredih prikaže drugačno sliko. Večina otrok, ki se še ni udeležila tečaja, je namreč v prvem razredu (76 %), takih je v drugem razredu 70 %, v tretjem pa 56 % otrok. V nadaljevanju bomo videli, da predvsem starši otrok prvega razreda prav zaradi starosti še nočejo vključiti otroka v smučarski tečaj.

Naslednje, kar nas je v raziskavi zanimalo, so bili razlogi, zakaj starši še nikoli niso vključili otrok v tečaj smučanja. Na to vprašanje so odgovarjali samo tisti starši, ki še nikoli niso vključili otroka v smučarski tečaj. Teh je bilo 66 %. Vprašanje je bilo polodprto, torej so imeli poleg že podanih odgovorov možnost dodati svojega, če jim podani niso ustrezali. Kot glavni razlog za neudeležbo na tečaju so navedli neustrezen termin tečaja (25 %). Le-ta poteka med šolskimi novoletnimi počitnicami, predvidoma od 25. do 29. 12. Za nekatere je to res neprimeren čas, saj tečaj poteka tudi na božič, ki je hkrati tudi verski praznik. Enak delež je tudi tistih, ki zaradi finančnih težav niso zmogli otroka vključiti v tečaj. 13 % staršev trdi, da jih smučanje ne zanima in posledično otroka niso vključili v tečaj, 12 % pa je odgovorilo, da otroka tečaj ni zanimal. Od vseh 105 anketiranih staršev, jih 10 % meni, da je njihov otrok še premlad za večdnevni smučarski tečaj. Le 9 % je staršev, ki sami učijo otroka smučati, 3 % pa je udeležbo preprečila bolezen. Z 1 % pa svoj delež predstavljajo še

razlogi, da je začel trenirati pri klubu, da mu je rado slabo pri vožnji ter da otrok nima smučarske opreme.

Vrtovčeva (2008) je v svojem diplomskem delu razčlenjevala razloge za neudeležbo na popoldanskih športnih aktivnostih. Eden glavnih razlogov je tudi v njenem delu finančni (22 %), z enakim deležem pa so se opredelili za razlog, da je potrebno otroka predaleč voziti na vadbo. Visok delež staršev pa meni, da si sam otrok ne želi obiskovati popoldanske vadbe (20 %). Starši navajajo še razloge, da si ne želijo, da se otrok udeleži v športnih aktivnostih, da jim več pomenijo druga znanja, skrb, da se jim kaj zgodi idr. 9 % staršev je mnenja, da ni dovolj pestre ponudbe, 6 % jih pravi, da je vadba preveč usmerjena v klube in ekstremen šport. Štirje starši menijo, da ni strokovnega vodstva, trem pa se zdi vadba prezahtevna. Če te rezultate primerjamo z raziskavo Mikliča (2008), ki ga je zanimalo, ali bi se otroci tudi v času šolanja ukvarjali s popoldansko organizirano športno vadbo, vidimo, da so se le 3 % staršev odločili, da zaradi finančnih razlogov otroka ne bodo vključili v to vadbo. Približno 13 % staršev meni, da je te vadbe že dovolj v šoli in da je v popoldanskem času ne potrebujejo. V nasprotju z Vrtovčevo pa se je kar 30 % staršev opredelilo, da bodo svojega otroka še vključili v športno vadbo, ker imajo otroci še veliko energije in je to hkrati tudi popoldansko varstvo, 53 % staršev pa bo svojega otroka vključilo v popoldansko športno vadbo zato, ker si želijo zanj še več raznolike športne vadbe.

Zanimalo nas je tudi, kdo je bil pobudnik za vključitev otroka v tečaj smučanja, ali starši smučajo, kakšno znanje imajo ter ali se kdaj odločijo za družinsko smučanje v smislu enodnevnega izleta ali večdnevni počitnic. Iz Slike 10 je razvidno, da so približno enaki deleži tistih družin, v katerih je bil oče pobudnik za tečaj (34 %) in tistih, v katerih je bila pobudnik mati (33 %). Približno enak delež (30 %) pa je tudi tistih, ki se tečajev ne udeležujejo. Le 2 % družin je takih, v katerih so bili pobudniki za tečaj drugi. Vsekakor je boljša odločitev za tečaj, če jo sprejmejo starši sami in ne pod vplivom drugih dejavnikov, prav tako je spodbudno, da ga smučati ne učijo sami, če za to nimajo dovolj strokovnega znanja. Tudi Gregorčičeva (2002) je ugotovila, da se starši skladno odločijo za tečaj, torej oba starša skupaj (69 %). Mogoče bi bilo bolje, če bi tudi mi uporabili ta odgovor in bi lahko bolje primerjali rezultate. Nekoliko večji delež ima mati (17 %), oče pa 12 %. To se nam zdi zanimivo, kajti pričakovati bi bilo, da so očetje bolj športno navdahnjeni in bolj zainteresirani za tako vrsto športne aktivnosti. Tudi v raziskavi Gregorčičeve (2002) sta le 2 % pripadla drugim, v njenem primeru učitelju športne vzgoje. Če pa te rezultate primerjamo še z rezultati raziskave o analizi tekmovanj smučarjev cicibanov, z vidika otrok, staršev in trenerjev (Videmšek, Posega, Štihec in Karpljuk, 2007), lahko vidimo, da se večino staršev odloča skupaj in da je pobuda za smučanje prišla s strani staršev (92%). Več kot 50% staršev se je skupaj odločilo, da bodo otroka vključili v šolo smučanja, med posamezniki pa s 30% prevladujejo očetje, kar je skoraj polovica več kot mater. To je

v primerjavi z našo raziskavo kar velika razlika. Pri nas je namreč približno enak delež očetov in mater.

Velik vpliv na otrokovo smučanje ima gotovo smučanje staršev, koliko in kako smučajo. Med našimi anketiranci prevladujejo družine, v katerih smučata oba starša (59 %). To se mi zdi presenetljiv podatek, kajti iz tega bi lahko sklepali, da bi tako tudi svojega otroka vključili v tečaj. Vendar so bili rezultati naše raziskave drugačni in je delež tistih, ki so svojega otroka že vključili v tečaj, veliko manjši od tega. Pri 17 % družin smuča samo oče, pri 9 % pa samo mati. Pri kar 15 % družin ne smuča nihče. Ocena znanja smučanja očetov in mater je nekoliko subjektivna, saj se nekateri podcenjujejo, spet drugi pa pri svojem znanju smučanja pretiravajo. Tako največ staršev meni, da je njihovo znanje smučanja dobro. Tako misli 42 % očetov in 30 % mater. 30 % mater in le 12 % očetov meni, da smučajo zmerno, kar 21 % očetov in le 7 % mater pa smuča odlično. Dokaj velik je pričakovano delež tistih, ki ne znajo smučati, 22 % mater in 17 % očetov. Slabo pa smuča 10 % mater in 8 % očetov. Iz teh rezultatov je razbrati, da znajo očetje bolje smučati ali pa se le precenjujejo. Rezultate lahko primerjamo z rezultati raziskave dr. Sile (2007). V letu 2006 so opravili raziskavo, v kateri so primerjali športno aktivnost med spoloma. Nekaj odstotkov več moških (34,9 %) kot žensk (27 %) se je redno ukvarjalo s športno vadbo. Kar 41,4 % žensk pa se sploh ni ukvarjalo s športno aktivnostjo, medtem ko je bilo 35,5 % takih moških. Primerljive rezultate pa je dobila tudi Gregorčičeva (2002). Razlikujejo se le v tem, da v njeni raziskavi veliko več mater meni, da smučajo dobro (53 %), medtem ko je le 33 % očetov tako ocenilo svoje znanje. Očetje pa prevladujejo pri zelo dobrem znanju smučanja (28 %), zelo dobro pa zna smučati le 9 % mater. Slabše znanje smučanja ima 19 % očetov in 13 % mater, sploh ne zna smučati pa 11 % mater ter 8 % očetov. Nekaj odstotkov več očetov je nekoč treniralo (11 %), mater pa 9 %. Če te rezultate primerjamo z našo raziskavo, ugotovimo, da so si rezultati podobni, predvsem se stikajo pri znanju smučanja očetov, saj se je pri obeh raziskavah večina očetov odločila, da smučajo odlično oz. zelo dobro. V raziskavi Videmškove idr. (2007) so dobili nekoliko drugačne rezultate. Vsi anketirani starši znajo smučati, slabo pa smuča le 5% očetov in 16% mater. Večina mater (74%) je ocenila svoje znanje smučanja kot dobro (v naši raziskavi tako meni le 30% mater), 10 % pa jih je včasih treniralo. Očetje so svoje znanje ocenili kot dobro in zelo dobro, polovica pa jih je včasih trenirala. Te razlike lahko pripišemo temu, da je njihova raziskava temeljila na tekmovalnem smučanju, naša pa le na tečaj smučanja.

Družinsko smučanje oz. počitnice v današnjem času pomeni velik finančni zalogaj za marsikatero družino. Zato so bili rezultati naše raziskave pričakovani. Kar 30 % družin se nikoli ne odloči za družinsko smučanje (izlet ali počitnice), 46 % pa se za to odloči redko. Iz tega bi lahko sklepali, da gredo na enodnevni smučarski izlet, večdnevnih počitnic pa si vsako leto ne morejo privoščiti. 24 % družin pa se take

oblike preživljanja prostega časa posluži velikokrat. Iz tega podatka lahko sklepamo, da gredo družinsko smučat večkrat na leto. Gregorčičeva (2002) je v svojem diplomskem delu dobila nekoliko drugačne rezultate. Kar 27 % družin se na smučarske počitnice odpravi za od 5 do 10 dni. Za enodnevni smučarski izlet se je odločilo 17 % družin, medtem ko sploh ne gre smučat le 3 % družin. Velik je tudi delež tistih družin, ki gredo na do petdnevne smučarske počitnice. Mogoče je prav, da poudarimo, da so bili v njeni raziskavi zajeti samo starši, ki so svojega otroka vključili v šolo smučanja, medtem ko so bili pri nas zajeti vsi starši, tudi tisti, ki jih smučanje sploh ne zanima.

Nadalje nas je v diplomskem delu zanimalo, kakšno je bilo znanje smučanja otroka, preden se je vključil v tečaj, ter kakšno smučarsko opremo ima. Znanje smučanja otroka pred tečajem je zanimivo, ker tako vidimo, s kakšnim namenom vključijo starši otroka v tečaj. Tisti, ki že dobro smučajo, bi potrebovali le še manjše popravke, predvsem pa več prostega smučanja. Prav take otroke ponavadi vključijo starši v tak tečaj le zato, da je otrok na zraku, od doma in imajo tako oni nekoliko več časa zase. Otroke, ki ne znajo smučati, pa starši vključijo z namenom, da se tega športa sploh naučijo in tako osvojijo in izpopolnjujejo svoje motorično znanje. Iz rezultatov spet razberemo, da 68 % staršev svojega otroka sploh ne vključuje v tečaj, 12 % otrok pa je pred tečajem smučalo slabo. 11 % je takih, ki so pred tečajem že dobro smučali in hočejo svoje znanje le še izpopolnjevati, 9 % otrok pa je bilo začetnikov in pred tečajem še niso znali smučati.

Smučarska oprema je povezana s finančnim stanjem družine, saj si nekatere družine ne morejo privoščiti vsako leto dražje opreme za otroka. Vseeno pa smo v naši raziskavi ugotovili, da ima kar 37 % otrok novo opremo. Ta podatek je nekoliko presenetljiv, ker vemo, da otroci rastejo zelo hitro in skoraj vsako sezono potrebujejo novo opremo, zelo dobro ohranjeno otroško smučarsko opremo pa se najde na različnih smučarskih sejmih z rabljeno opremo. Pričakovati je bilo, da se bo več staršev odločilo za rabljeno opremo. Teh je bilo za nekaj odstotkov več (39 %), vendar še vedno manj od pričakovanega. Le 20 % otrok opreme nima, kar je v primerjavi z odstotkom neudeleženih na tečaj (66 %) zelo malo. Torej, tudi večina tistih, ki se tečaja ni udeležilo, ima opremo, vendar je ne uporablja oz. jih sam tečaj ni zanimal. 4 % otrok pa so imeli opremo izposojeno. Gregorčičeva (2002) je v svoji raziskavi dobila podobne rezultate. Večina staršev je tudi v njeni raziskavi svojemu otroku kupilo novo opremo (69 %), 28 % otrok je imelo rabljeno opremo in 8 % je imelo opremo izposojeno. Gregorčičeva je te rezultate pripisovala spremembi tehnike smučanja in hkrati novi, drugačni opremi na trgu. Starši so nekoliko prisiljeni k nakupu smuči z večjim stranskim lokom oz. si tako opremo izposodijo, saj le-te smuči začetniku nudijo hitrejši napredek, predvsem zaradi manj zahtevne koordinacije gibanja. Vzpostavljane ravnotežja skozi zavoj pa zahteva od mladega smučarja boljšo splošno motorično pripravljenost, predvsem moč in koordinacijo celega telesa.

Videmšek idr. (2004) pa menijo, da bi s pestrejšo in kakovostnejšo ponudbo v izposojevalnicah smučarske opreme lahko precej pripomogli, da bi smučanje postalo dostopnejše tudi tistim, ki si ne morejo privoščiti drage nove smučarske opreme. V raziskavi Dobidove in Videmškove (2005) je tretjina učiteljev navedla, da vsi otroci v njihovih skupinah uporabljajo smuči s poudarjenim stranskim lokom, skoraj četrtina pa je navedla, da take smuči uporabljajo tri četrtine otrok.

Kot zadnje pa smo želeli ugotoviti, kakšni so cilji staršev za otroka na področju smučanja. Od vseh anketiranih se je le 11 % staršev opredelilo, da jih smučanje ne zanima in posledično nimajo nobenih ciljev na področju smučanja. Velika večina pa meni, da bi se moral otrok dobro naučiti smučati (57 %). Za 30 % staršev je pomembno, da se zna varno spustiti po smučišču, le 1 % staršev pa si želi, da bi se otrok usmeril v tekmovalno smučanje. Tudi raziskava Gregorčičeve (2002) je pokazala podobne rezultate. V njeni raziskavi si kar 91 % staršev želi, da njihov otrok zna dobro smučati in le za 9 % je pomembna varnost otrok na smučišču. Nihče pa se ni odločil za tekmovalno usmerjeno smučanje. Pri tej spremenljivki lahko med raziskavama potegnemo vzporednice. V raziskavi Videmškove idr. (2007) so imeli nekoliko drugačne cilje, vendar tudi primerljive z našimi. Kar 69% staršev želi, da bi njihovi otroci znali dobro smučati, malo manj kot četrtina pa, da bi se otroci usmerili v tekmovalno smučanje.

Starši pričakujejo zelo veliko znanja, ki naj bi ga otrok usvojil na tečaju. Premalo pa se zavedajo dejstva, da je za usvojitev določenih elementov pri smučanju kot pri drugih športih potreben čas. Alpsko smučanje naj tako kot vsak šport vsebuje elemente igrivosti, ki je osnova človekove ustvarjalnosti. Le tako bo smučanje postalo pomembna sestavina kakovosti našega življenja (Videmšek idr., 2004).

Ob dejstvu, da mora biti učenje najmlajših tesno povezano z igro in zabavo, je potrebno poudariti, da je lahko kakovost dela ustrezna le, če je v skupini 4 ali 5 začetnikov. Vadečih, ki že obvladajo najosnovnejše oblike drsenja, je lahko tudi do 7. V tem primeru že prehajamo na druge oblike vadbe, ki omogočajo večjo frekvenco in intenzivnost. V raziskavi Dobidove in Videmškove (2005) je tretjina učiteljev odgovorila, da poučujejo skupino 5-6, nekaj manj (29 %) pa 7-8 otrok. Takšni rezultati so tudi pričakovani, saj so normativi za začetniške skupine do 8 otrok. Nič kaj spodbudni pa niso rezultati raziskave, da več kot petina učiteljev poučuje kar 9 ali 10 otrok hkrati. Večina alpskih šol se sicer trudi za zmanjšanje skupin, saj je takšno delo veliko bolj kakovostno, predvsem pa varno.

8 SKLEP

Šola smučanja se mora prilagajati razvoju smučarskega športa.

Mesto šole smučanja ostaja pri soustvarjanju vrhunskih rezultatov nepogrešljivo, čeprav so časi današnjega smučanja drugačni. Smučarski učitelji namreč lahko z ustreznimi pristopi in s kvalitetnim delom pomembno vplivajo na kasnejši gibalni razvoj slehernega posameznika, predvsem na razvoj mlajšega smučarja. Otroci so namreč najbolj dojemljivi za razvoj sposobnosti in znanj, osvojeni gibalni programi pa bodo ostali trajno zapisani v njihovem motoričnem spominu. Predvsem za otroke je delo smučarskega učitelja in to obdobje odločilnega pomena za gibalni razvoj ter za nadaljnje ukvarjanje in vztrajanje v smučarskem športu (Lešnik in Žvan, 2007).

Tudi v našem diplomskem delu smo skušali predstaviti pomembnost in interes za smučanje na Tolminskem, saj je bila ciljna starostna skupina otroci od 6 do 9 let. To je starost, pri kateri je zelo pomembno, da osvojijo čim več motoričnih znanj, ki jim bodo v veliko pomoč pri nadaljnjem ukvarjanju s športom v življenju. Eden glavnih ciljev diplomskega dela je bil ugotoviti pomembnost smučanja na Tolminskem, kakšni so razlogi, ki jih starši navajajo ob neudeležbi njihovih otrok na tečaju smučanja. Ker pa je smučanje v današnjem času eden dražjih športov, nas je tudi zanimalo, ali obstaja statistično značilna povezava med izobrazbo ter mesečnimi dohodki staršev in pogostostjo udeležbe na smučarskem tečaju. Uporabili smo vprašalnik s sedemnajstimi spremenljivkami, ki smo ga posredovali ravnatelju OŠ Franceta Bevka Tolmin. Namenjen pa je bil staršem otrok prvega triletja osnovne šole. Vrnjenih je bilo 105 vprašalnikov. Rezultate smo obdelali v računalniškem programu SPSS, kjer smo izračunali frekvence in kontingenčne tabele.

V skladu s predmetom in problemom smo si zastavili nekaj ciljev, ki so nam pomagali ustvariti celotno predstavo o interesu staršev za smučanje otrok na Tolminskem, ter kako so povezani izobrazba in mesečni dohodki staršev s pogostostjo udeležbe na tečaju. Ugotovili smo, da skoraj dve tretjini otrok še nista bili vključeni v noben smučarski tečaj. Ta podatek je zaskrbljujoč, če pomislimo, da so ta leta najprimernejša za osvajanje novih motoričnih znanj. Poudariti pa moramo, da je bila tretjina otrok anketiranih staršev starih šest let, za katere nekateri starši menijo, da še niso dovolj stari za večdnevni in hkrati celodnevni smučarski tečaj. Pomembno pa je tudi, da se zavedamo, da bi bili rezultati najverjetneje drugačni, če bi anketne vprašalnike razdelili še v podružničnih šolah (Volče in Kamno) ter v šoli v Kobaridu in na Mostu na Soči, saj so tudi otroci teh šol obiskovali ta smučarski tečaj.

Izvedeli smo tudi, da med anketiranimi starši prevladuje srednješolska izobrazba (4-letna in 3-letna srednja šola). Velik delež pa je staršev z univerzitetno izobrazbo. Rezultati raziskave so pokazali, da ne obstaja statistično značilna povezava med izobrazbo staršev in pogostostjo udeležbe na tečaju smučanja, zato smo hipotezo, ki

pravi, da starši z višjo izobrazbo pogosteje vključujejo otroke v smučarski tečaj, zavrnilo.

Analizirali smo tudi mesečne dohodke staršev ter ugotovili, da obstaja statistično značilna povezava med dohodki in pogostostjo vključevanja otrok v tečaj smučanja. Raziskava je namreč pokazala, da starši z višjimi dohodki pogosteje vključujejo otroke v smučarski tečaj. Torej lahko hipotezo, ki pravi, da starši z višjimi mesečnimi dohodki pogosteje vključujejo otroke v tečaj smučanja, potrdimo.

Rezultati raziskave so pokazali, da smučanje na Tolminskem še vedno močno zaznamuje tamkajšnje športno dogajanje. Kljub nekoliko večjemu odstotku neudeležbe na tečaju smučanja smo lahko z rezultati raziskave zadovoljni, saj nam bo tudi podatek neudeležbe otrok v veliko pomoč. Z razlogi, ki so jih starši navedli, bomo lahko v prihodnosti bolje organizirali termin tečaja, morda finančno pomagali slabše situiranim družinam ter razširili ponudbo še na druge šole.

Zaključki te raziskave bodo v pomoč vsem, ki aktivno sodelujejo pri organizaciji tega smučarskega tečaja, so aktivni smučarji na Tolminskem ali jih delo z otroki na kakršen koli način veseli. Upamo, da bo to diplomsko delo pripomoglo k temu, da bomo strmeli k še boljšemu delu z otroki na področju smučanja, jim smučanje prikazali kot zimsko pravljico na snegu in tako vsako leto privabili nove nadobudne smučarje.

9 LITERATURA

- Berčič, H. in Sila, B. (2007). Ukvarjanje prebivalstva Slovenije s posameznimi športnimi zvrstmi – 2006. *Šport*, 55 (3), 17-26, priloga.
- Čebokli, N. (2006). *Razlogi za vključevanje otrok v športno vadbo*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Čebokli, N., Videmšek, M. in Karpljuk, D. (2009). Analiza razlogov za vključevanje otrok v športno vadbo. *Šport*, 57(1-2), 20-23.
- Dobida, M. (2005). *Analiza poučevanja alpskega smučanja najmlajših*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Dobida, M. in Videmšek, M. (2005). Analiza poučevanja alpskega smučanja najmlajših. *Šport*, 53(4), 49-53.
- Doupona Topič, M. in Petrovič, K. (2007). *Šport in družba: sociološki vidiki*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Gavin, M.L., Dowshen, S.A. in Izenberg, N. (2007). *Otrok v formi: praktični vodnik za vzgojo zdravih otrok – od rojstva do najstniških let*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Gregorčič, I. (2002). *Analiza razlogov vključevanja otrok v šolo smučanja*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Guček, A. (2004). *Sledi smučanja po starem: smučarske tehnike*. Ljubljana: Združenje učiteljev in trenerjev smučanja pri SZS.
- Kropej, V. L. in Videmšek, M. (2003). Športno udejstvovanje štiri- do šestletnih otrok v ljubljanskem okrožju. *Šport*, 51(1), 60-62.
- Lešnik, B. in Žvan, M. (2007). *Naše smučine: teorija in metodika alpskega smučanja*. Ljubljana: Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije.
- Lipušček, R. (1997). Zgodovina organiziranega smučanja na Tolminskem. V *Tolminski zbornik* (str. 504-513). Tolmin: Občina Tolmin.
- Miklič, B. (2008). *Analiza programov ABC športa in možnosti njihovega razvoja*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Pišot, R. in Videmšek, M. (2004). *Smučanje je igra*. Ljubljana: Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije.
- Pust, G., Lešnik, B. in Pori, M. (2004). Učenje smučanja 4- do 7-letnih otrok. *Šport*, 52(4), 16-18, priloga.
- Sila, B. (2007). Leto 2006 in 16. študija o športnorekreativni dejavnosti Slovencev. *Šport*, 55(3), 3-11, priloga.
- Šimenc, M. (2005). Mali tekmovalci ne uresničujejo sanj njihovih staršev. *Nika*, 2(15), 9-11.
- Tušak, M., Marinšek, M. in Tušak, M. (2003). *Vloga družine in staršev v športu*. Zalag: Klub M.T.
- Videmšek, M. (2007). Pasivni starši, zbudite se! *Polet*, 6(4), 54-55.

- Videmšek, M., Gregorčič, I., Štihec, J. in Karpljuk, D. (2004). Analiza razlogov za vključevanje otrok v šolo alpskega smučanja. *Šport*, 52(4), 65-69.
- Videmšek, M. in Pišot, R. (2007). *Šport za najmlajše*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Videmšek, M., Posega, T., Štihec, J. in Karpljuk, D. (2007). Opinion of children, parents and coaches on alpine skiing competitions for children. *Int. j. phys. educ.*, 44(2), 74-82.
- Videmšek, M., Strah, N. in Stančevič, B. (2001). *Igrajmo se skupaj: program športnih dejavnosti za otroke in starše*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Videmšek, M. in Visinski, M. (2001). *Športne dejavnosti predšolskih otrok*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport: Zavod za šport Republike Slovenije.
- Vrtovec, Ž. (2008). *Interes staršev za vključevanje otrok do osmega leta starosti v športne programe v Slovenskih Konjicah*. Diplomsko delo, Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Zupan, U. (2006). *Vsebinski in organizacijski program smučarskega opismenjevanja otrok*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Žvan, M. in Lešnik, B. (2004). Slovenska šola alpskega smučanja ostaja med vodilnimi v svetu. *Šport*, 52(4), 3-8, priloga.

10 PRILOGE

Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK

Sem Nina Mavri, študentka Fakultete za šport v Ljubljani, smer elementarna športna vzgoja, in pripravljam diplomsko delo na temo Analiza razlogov vključevanja otrok v tečaj alpskega smučanja na Tolminskem. Pred Vami je anketa, s pomočjo katere bom lahko prišla do pomembnih ugotovitev, zato bi Vas prosila, da jo rešite, saj bodo ti odgovori pomembni pri moji raziskavi. Podatki, dobljeni iz te raziskave, mi bodo služili izključno v raziskovalne namene in je zanje zagotovljena popolna anonimnost. Prosim Vas za iskrene odgovore. Na vsako vprašanje je možen le en odgovor.

1. Spol: M Ž

2. Starost: _____

3. Starost otroka: _____

4. Izobrazba staršev:

- a) končana OŠ
- b) končana 4-letna SŠ
- c) končana 3-letna SŠ
- d) končana višja strokovna šola
- e) končana visoka strokovna šola
- f) končan univerzitetni študij
- g) magisterij
- h) doktorat

5. Koliko otrok ima vaša družina?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) več kot 4

6. Kakšni so približni mesečni dohodki (obeh staršev) v vaši družini?

- a) do 1000 EUR
- b) od 1000 do 1500 EUR
- c) od 1500 do 2000 EUR
- d) nad 2000 EUR

7. V kakšnem bivalnem okolju živite?
- a) mesto (Tolmin)
 - b) okoliške vasi
8. Kolikokrat je vaš otrok že bil na kakšnem smučarskem tečaju?
- a) nikoli
 - b) enkrat
 - c) dvakrat
 - d) trikrat in več
9. Če NIKOLI, zakaj?
- a) termin tečaja nam ni ustrezal
 - b) finančno nismo zmogli
 - c) smučanje nas ne zanima
 - d) drugo: _____
10. Kdo je povečini pobudnik za vključitev otroka v tečaj smučanja?
- a) oče
 - b) mati
 - c) drugi
 - d) se ne udeležujemo tečajev
11. Ali znate tudi vi smučati?
- a) da, oba starša
 - b) da, samo oče
 - c) da, samo mati
 - d) ne, nobeden
12. Kako bi ocenili svoje znanje smučanja?
- a) odlično
 - b) dobro
 - c) zmerno
 - d) slabo
 - e) ne znam
13. Kako bi ocenili znanje smučanja vašega partnerja?
- a) odlično
 - b) dobro
 - c) zmerno
 - d) slabo
 - e) ne zna

14. Ali greste z družino smučat?
- a) da, velikokrat
 - b) da, redko
 - c) ne, nikoli
15. Ali je otrok že znal smučati, preden se je udeležil tečaja?
- a) da, dobro
 - b) da, slabo
 - c) ne, ni znal
 - d) še nikoli ni bil/a na tečaju
16. Kakšno smučarsko opremo ima vaš otrok?
- a) novo
 - b) rabljeno
 - c) izposojeno
 - d) je nima
17. Kakšni so vaši cilji za otroka na področju smučanja?
- a) otrok se varno pelje po smučišču
 - b) otrok zna dobro smučati
 - c) otrok se bo usmeril v tekmovalno smučanje
 - d) smučanje nas ne zanima